

Sisteme de Vedere Artificială

Recunoaşterea Formelor

Sorin M. Grigorescu

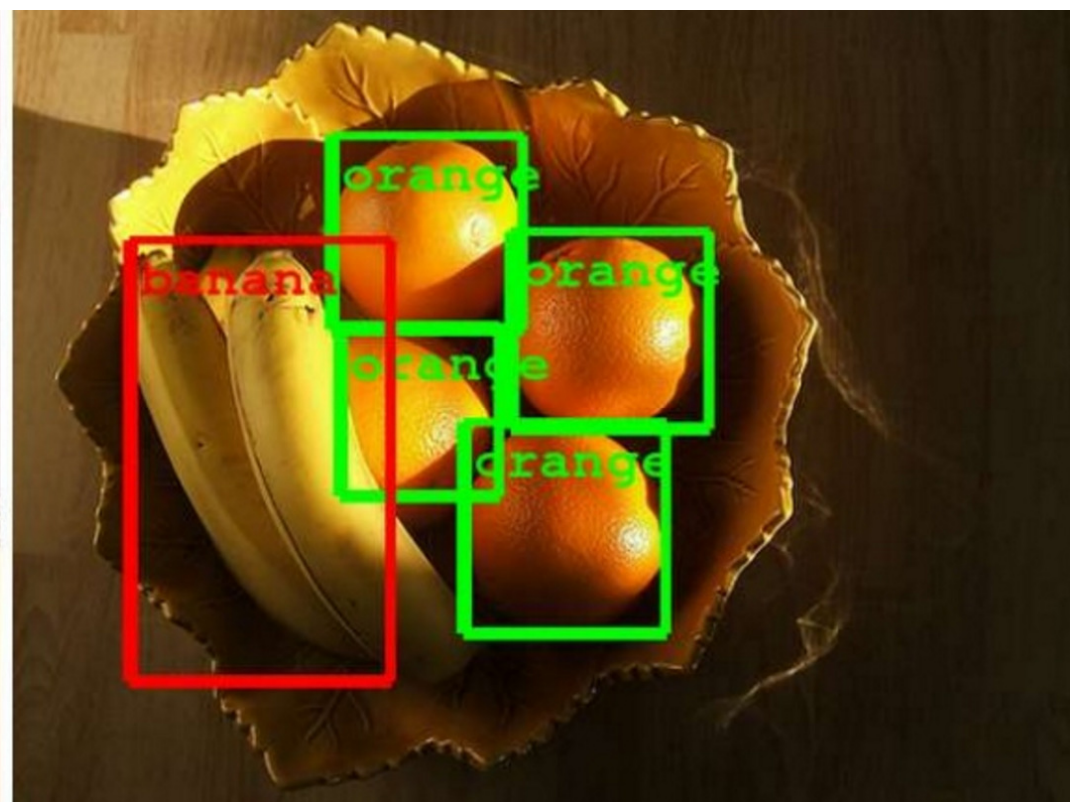
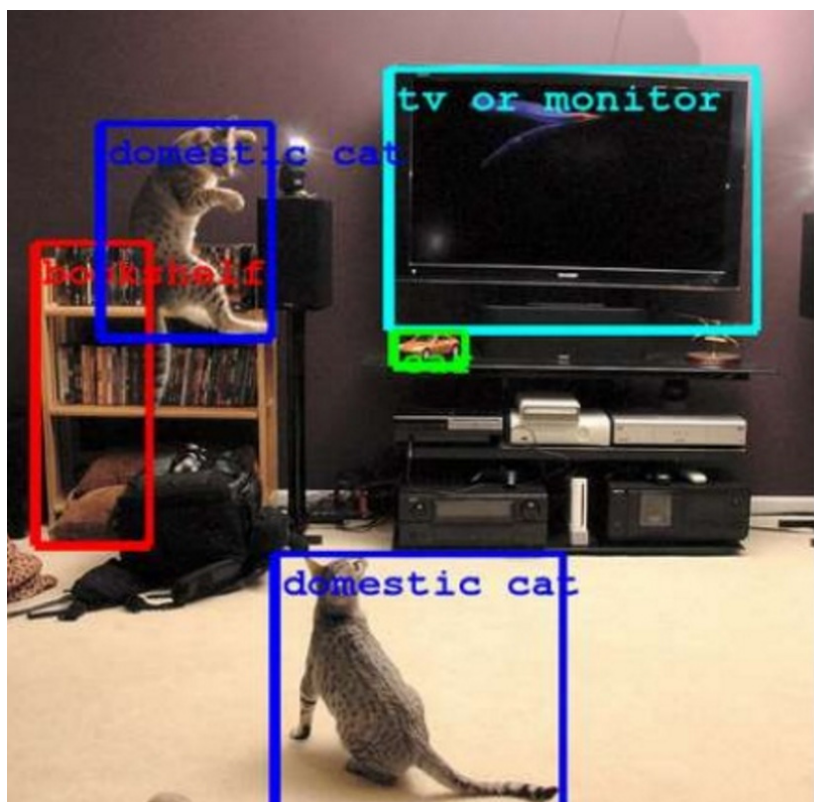

Cuprins

- Regresia liniară
- Regresia logistică (clasificarea binară)
- Rețele neurale

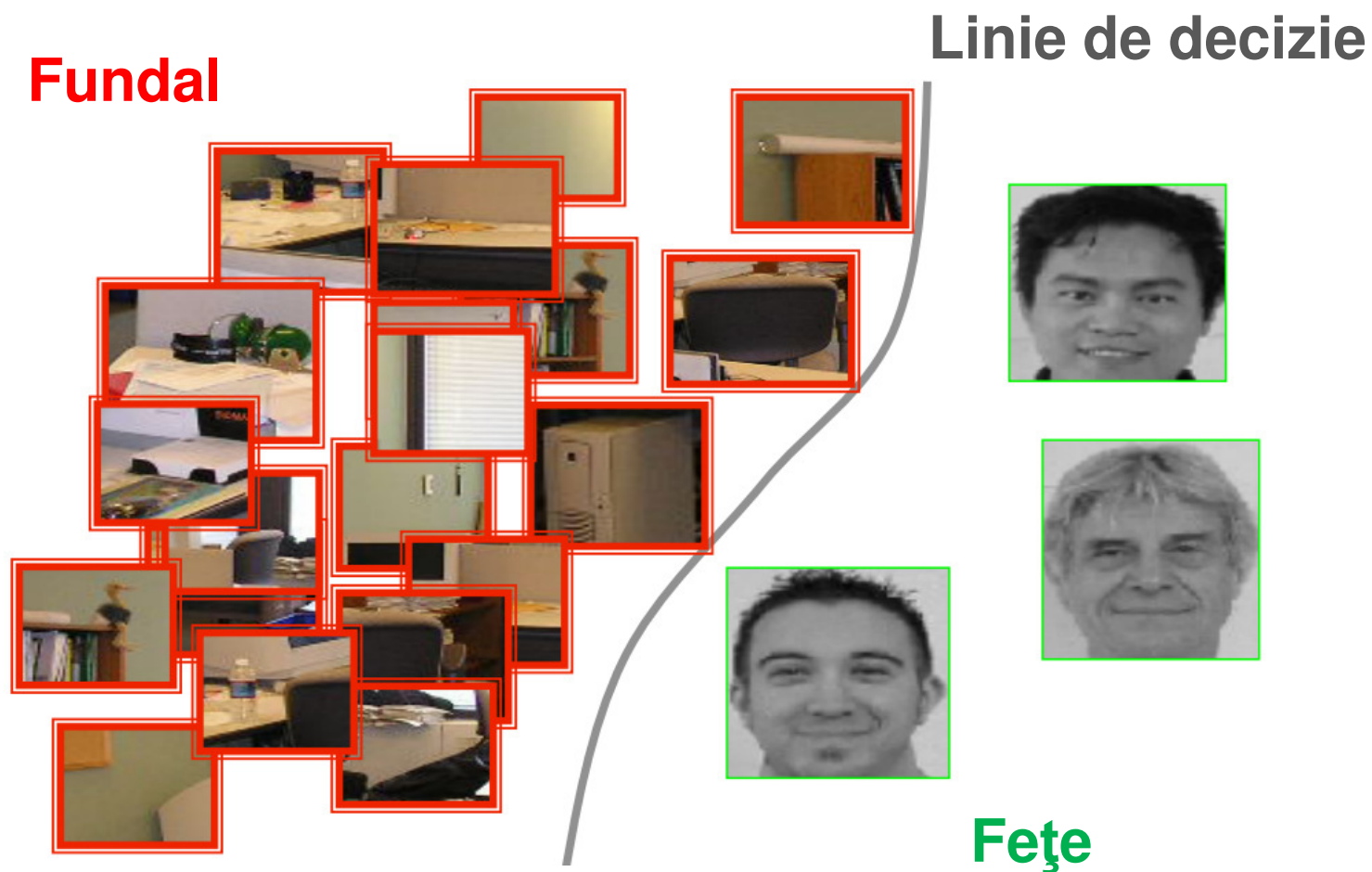

Recunoașterea formelor în vederea artificială

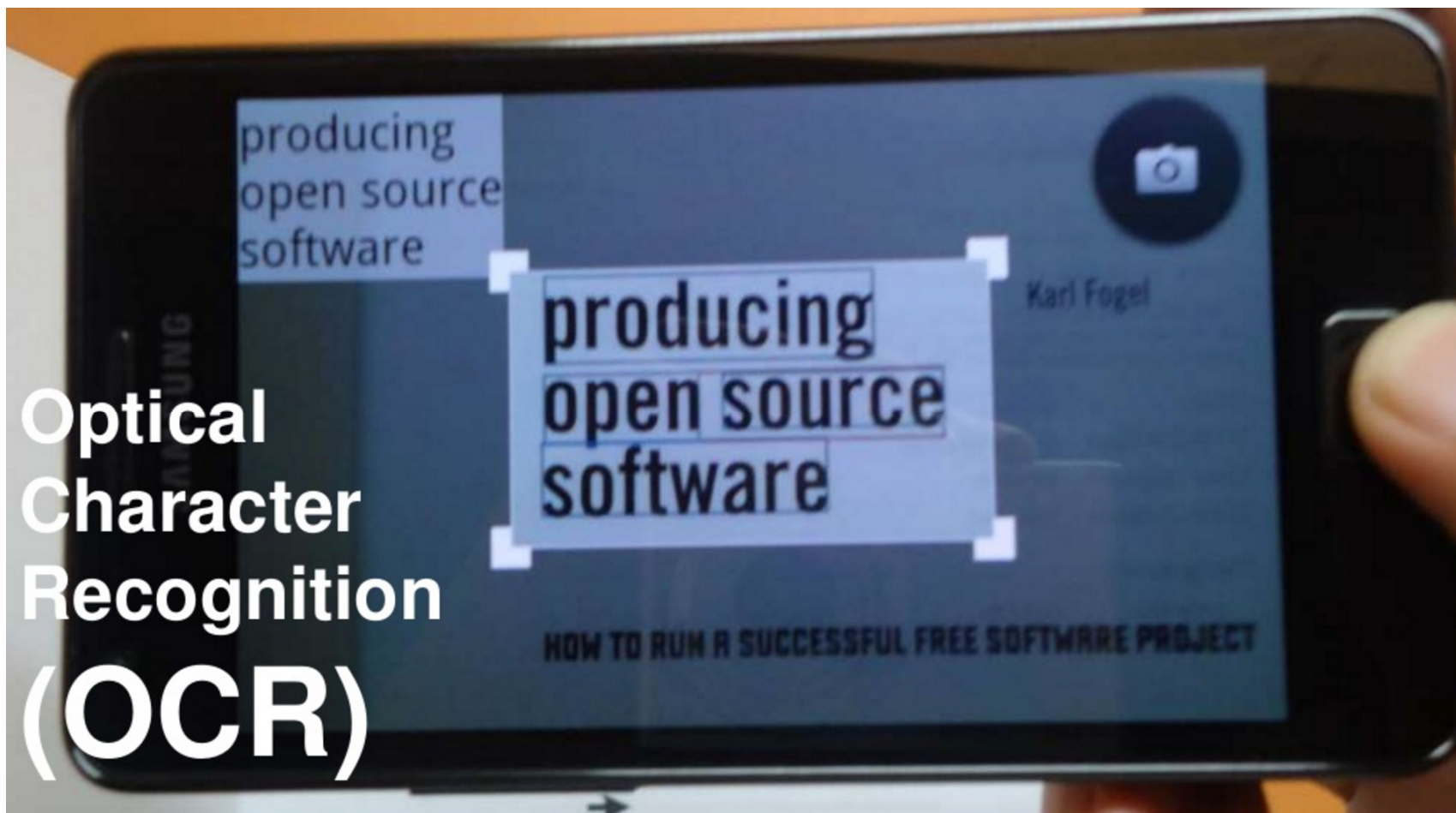

Recunoașterea formelor în vederea artificială

Recunoașterea formelor în vederea artificială

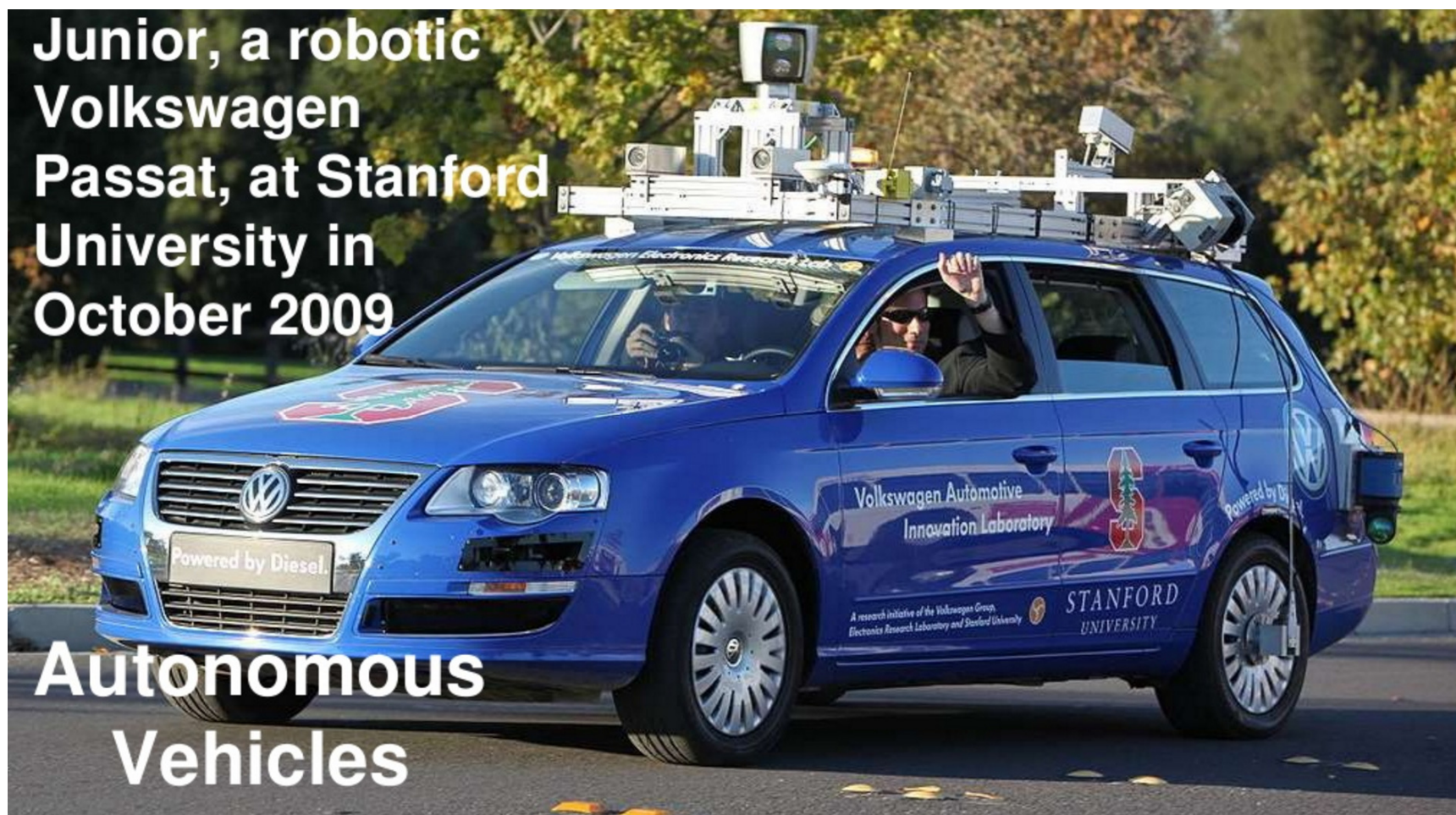
Recunoașterea formelor în vederea artificială

Recunoașterea formelor în vederea artificială

Junior, a robotic Volkswagen Passat, at Stanford University in October 2009

Autonomous Vehicles

Exemplu de învățare supervizată

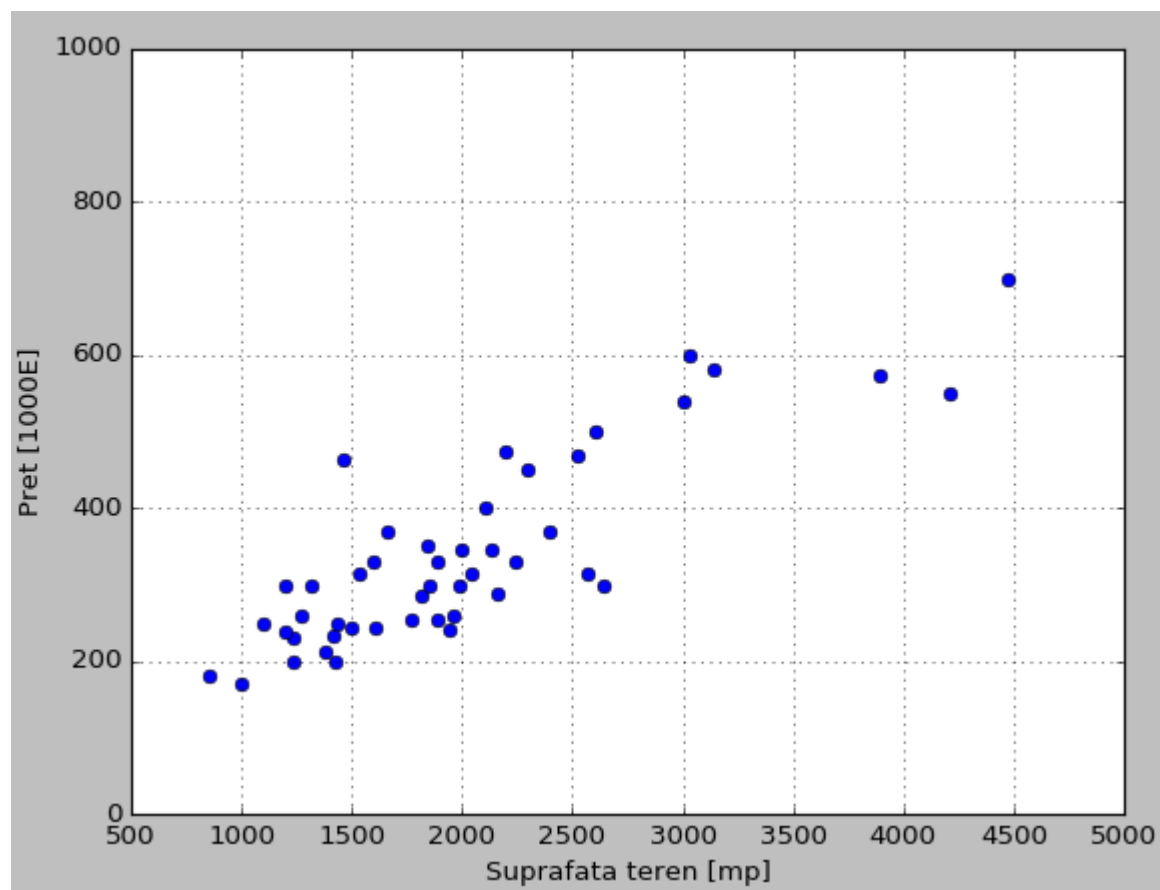
- **Obiectiv: Predicția prețului caselor din zona Braşov, dându-se suprafața terenului**

Suprafață teren [mp]	Preț [1000€]
2104	400
1600	330
2400	369
1416	232
3000	540
⋮	⋮

Exemplu de învățare supervizată

- **Obiectiv: Predicția prețului caselor din zona Braşov, dându-se suprafața terenului**

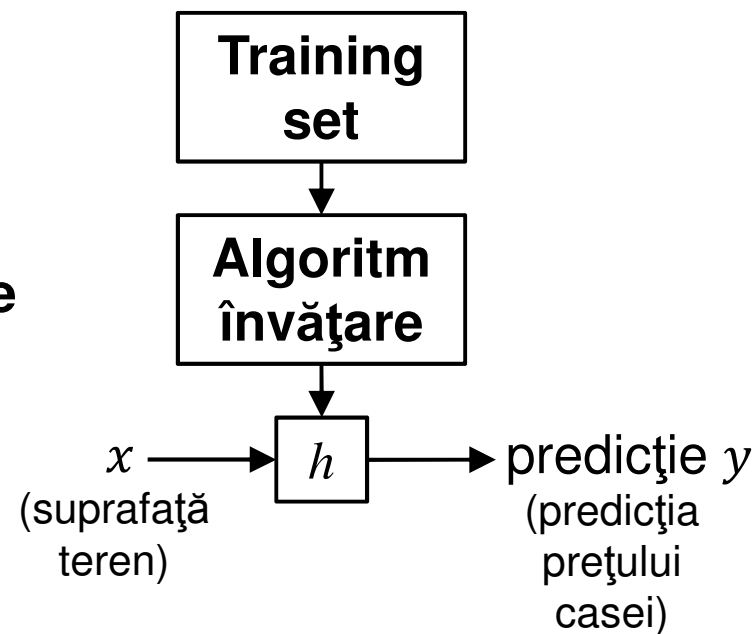
Notații

- $x^{(i)}$ – vectorul caracteristicilor (features): suprafața terenului
- $y^{(i)}$ – valoarea de ieșire: prețul casei
- $(x^{(i)}, y^{(i)})$ – exemplu de antrenare
- $\{(x^{(i)}, y^{(i)}); i = 1, \dots, m\}$ – baza de date de antrenare (training set), compusă din m exemple
- i – index către elementele din training set
- $\mathcal{X}$ – spațiul caracteristicilor de intrare
- $\mathcal{Y}$ – spațiul caracteristicilor de ieșire
- În exemplul curent: $\mathcal{X} = \mathcal{Y} = \mathbb{R}$

Învățarea supervizată

- Obiectivul algoritmului de învățare este de a învăța funcția $h_{\theta}: \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{Y}$, în așa fel încât ipoteza $h_{\theta}(x)$ să reprezinte un predictor "optim" pentru valoarea corespondentă a lui y
- Cazul continuu ($y \in \mathbb{R}$): regresie
- Cazul discret ($y \in \{0, 1, \dots, k\}$): clasificare
- θ – parametrii modelului

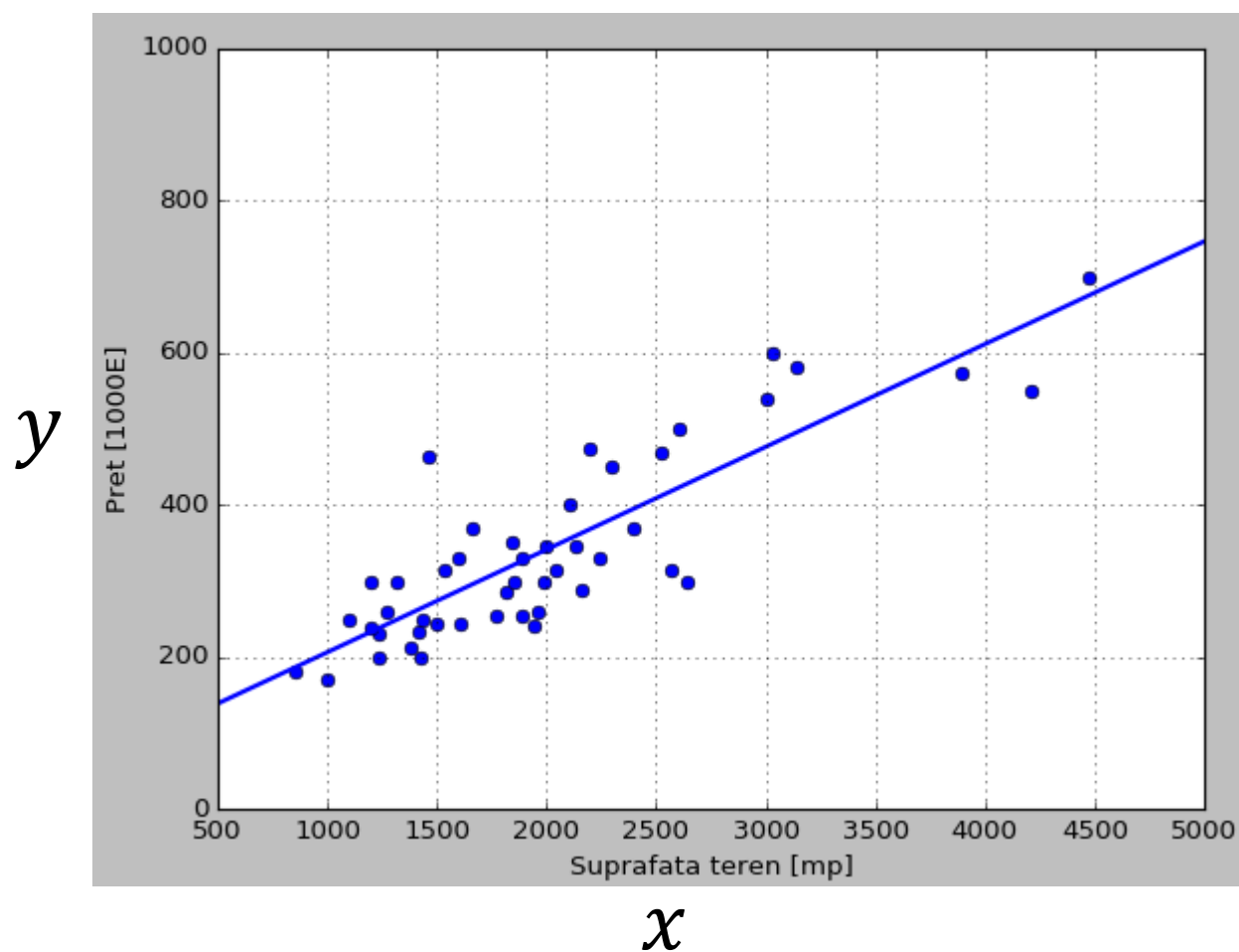

Regresie liniară

- $h_{\theta}(x)$ – funcție liniară

$$h_{\theta}(x) = \theta_0 + \theta_1 x$$

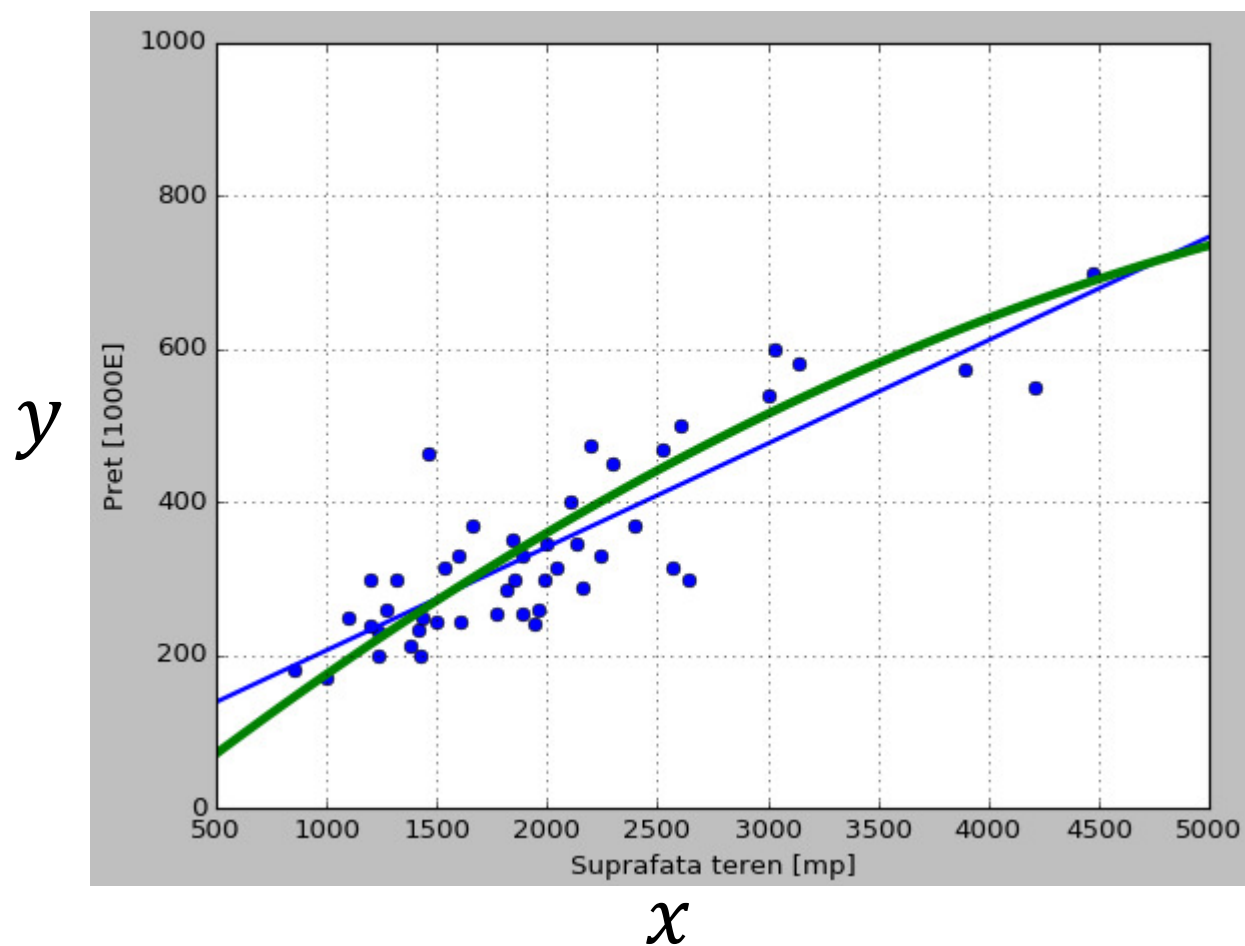

Regresie liniară

- $h_{\theta}(x)$ – funcție pătratică

$$h_{\theta}(x) = \theta_0 + \theta_1 x + \theta_2 x^2$$

Cazul $x \in \mathbb{R}^n$

- Cazul numărului de caracteristici multidimensional ($x \in \mathbb{R}^n$)
- n – numărul de caracteristici (features)

$$x = \begin{bmatrix} x_1 \\ x_2 \end{bmatrix} = [x_1 \quad x_2]^T$$

$$h_{\theta}(x) = \theta_0 + \theta_1 x_1 + \theta_2 x_2$$

x_1	x_2	y
Suprafață teren [mp]	Număr dormitoare	Preț [1000€]
2104	3	400
1600	2	330
2400	3	369
1416	2	232
3000	4	540
⋮	⋮	⋮

Regresie liniară

- Cazul numărului de caracteristici multidimensional ($x \in \mathbb{R}^n$)
- n – numărul de caracteristici (features)

$$h_{\theta}(x) = \sum_{i=0}^n \theta_i x_i = \theta^T x$$

$$x_0 = 1$$

- Obiectivul algoritmului de antrenarea: determinarea valorilor parametrilor θ

Funcția de cost

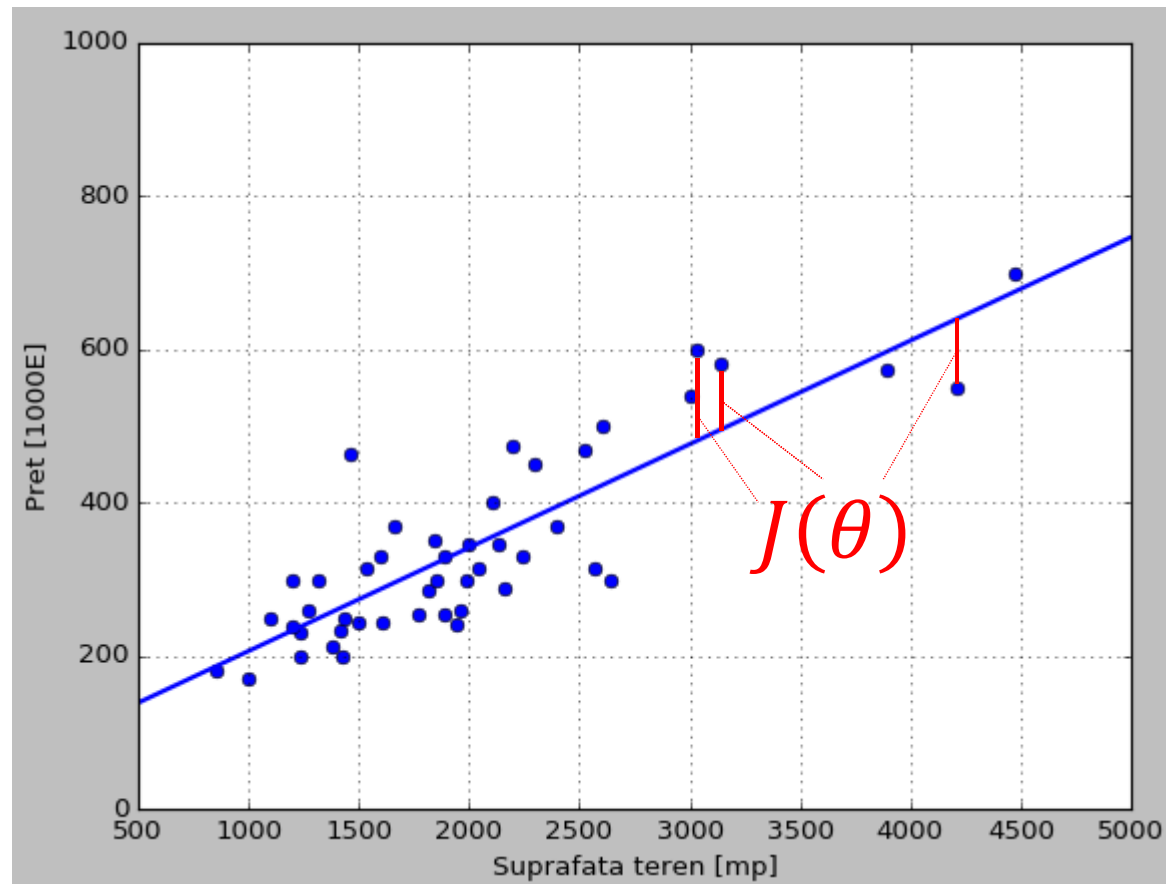
- $J(\theta)$ – funcție de cost (eroarea pătratică) exprimă cât de bine sunt approximate exemplele de antrenare de către $h_\theta(x)$

$$J(\theta) = \frac{1}{2} \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m [h_\theta(x^{(i)}) - y^{(i)}]^2$$

- Obiectivul algoritmului de antrenare este minimizarea funcției $J(\theta)$:

$$\underset{\theta}{\text{minimize}} J(\theta)$$

Funcția de cost

Minimizarea gradientului (metoda batch)

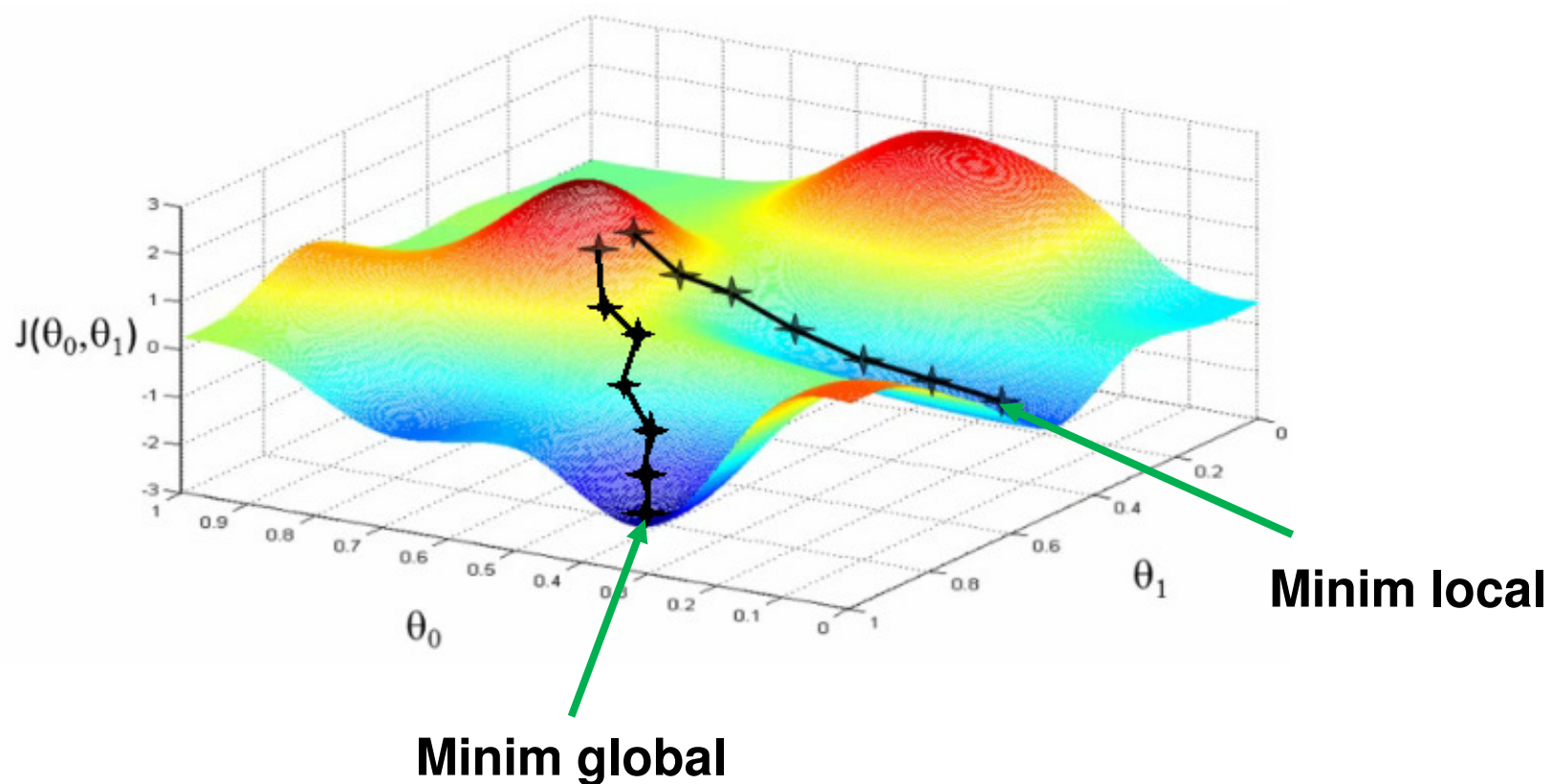

- **Obiectiv:** minimize $J(\theta)$
- **Inițial valorile pentru θ sunt aleatorii (ex. $\theta = \vec{0} = [0 \ 0 \ \dots \ 0]^T$)**
- **Modifică θ până când $J(\theta)$ ajunge la o valoare minimă**
  - **Intuiție:** eroarea minimă se găsește în punctul unde derivata funcției $J(\theta)$ devine zero $\frac{\partial}{\partial \theta_i} J(\theta) = 0$
  - **Pot exista mai multe puncte în care derivata devine zero (minime locale)**

Minimizarea gradientului

- **Obiectiv:** minimize $J(\theta)$

Minimizarea gradientului

- **Obiectiv:** minimize $J(\theta)$
- **Noile valori ale parametrilor θ :**

$$\theta_i := \theta_i - \alpha \frac{\partial}{\partial \theta_i} J(\theta)$$

$a := b$
↓
Operator
de atribuire

$a = b$
↓
Operator
de egalitate

Un singur exemplu de antrenare

$$J(\theta) = \frac{1}{2} \frac{1}{m} \sum_{i=1}^m [h_{\theta}(x^{(i)}) - y^{(i)}]^2$$

$$h_{\theta}(x) = \sum_{i=0}^n \theta_i x_i = \theta^T x$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_i} J(\theta) = \frac{\partial}{\partial \theta_i} \frac{1}{2} [h_{\theta}(x) - y]^2 =$$

$$= 2 \frac{1}{2} [h_{\theta}(x) - y] \cdot \frac{\partial}{\partial \theta_i} [h_{\theta}(x) - y] =$$

$$= [h_{\theta}(x) - y] \frac{\partial}{\partial \theta_i} (\theta_0 x_0 + \dots + \theta_i x_i + \dots + \theta_n x_n - y) =$$

$$= [h_{\theta}(x) - y] \cdot x_i$$

**Singurul termen
care depinde de θ_i**

Minimizarea gradientului

- Update parametrii:

$$\theta_i := \theta_i - \alpha \cdot [h_{\theta}(x) - y] \cdot x_i$$

- α – rata de învățare (learning rate):
  - controlează cât de puternic se modifică parametrii θ_i între două iterații
  - de obicei se alege manual
  - α prea mic: convergență înceată
  - α prea mic: ”overhooting”

Minimizarea gradientului

- Pentru mai multe exemple de antrenare
- Repetă până la convergență:

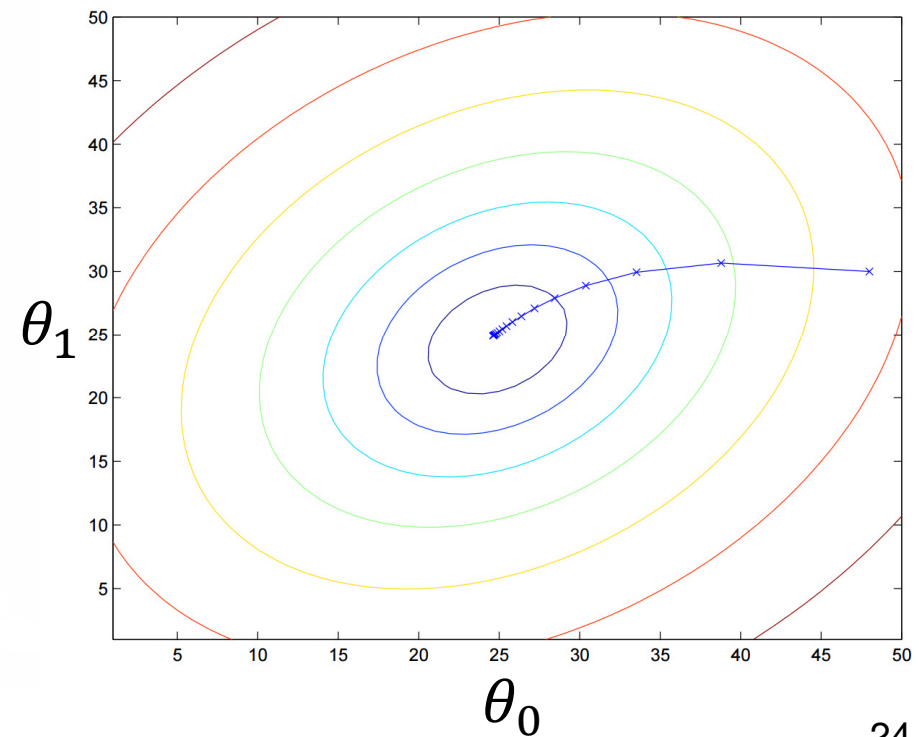
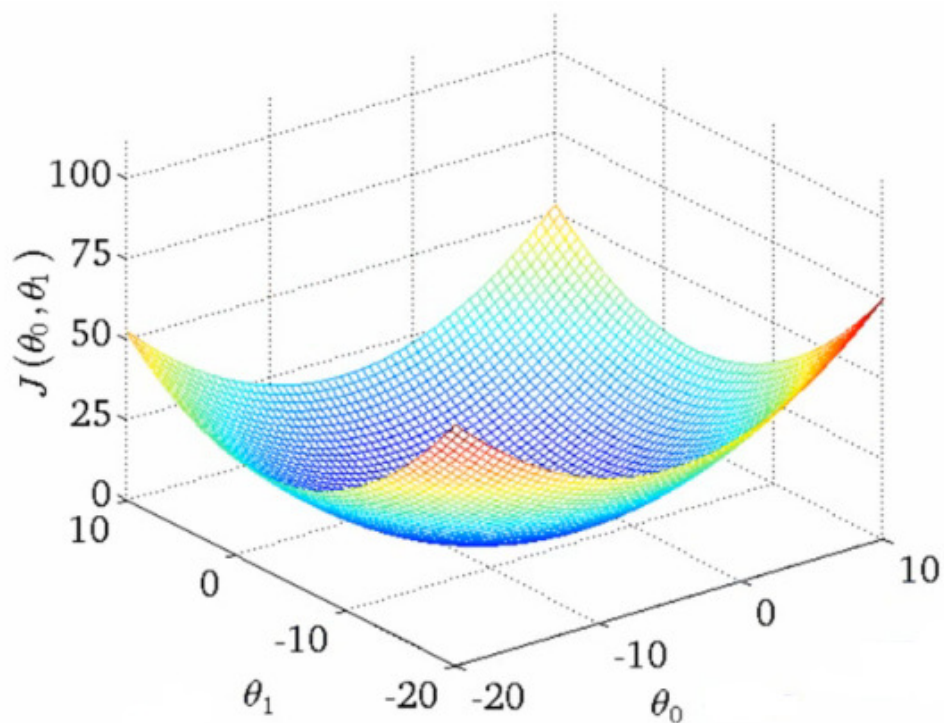
$$\theta_i := \theta_i - \alpha \cdot \sum_{j=1}^m [h_{\theta}(x^{(j)}) - y^{(j)}] \cdot x_i^{(j)}$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_i} J(\theta)$$

Minimizarea gradientului

- Pe măsură ce ne apropiem de minim, algoritmul va efectua pași din ce în ce mai mici (gradientul (derivata) devine din ce în ce mai mic)

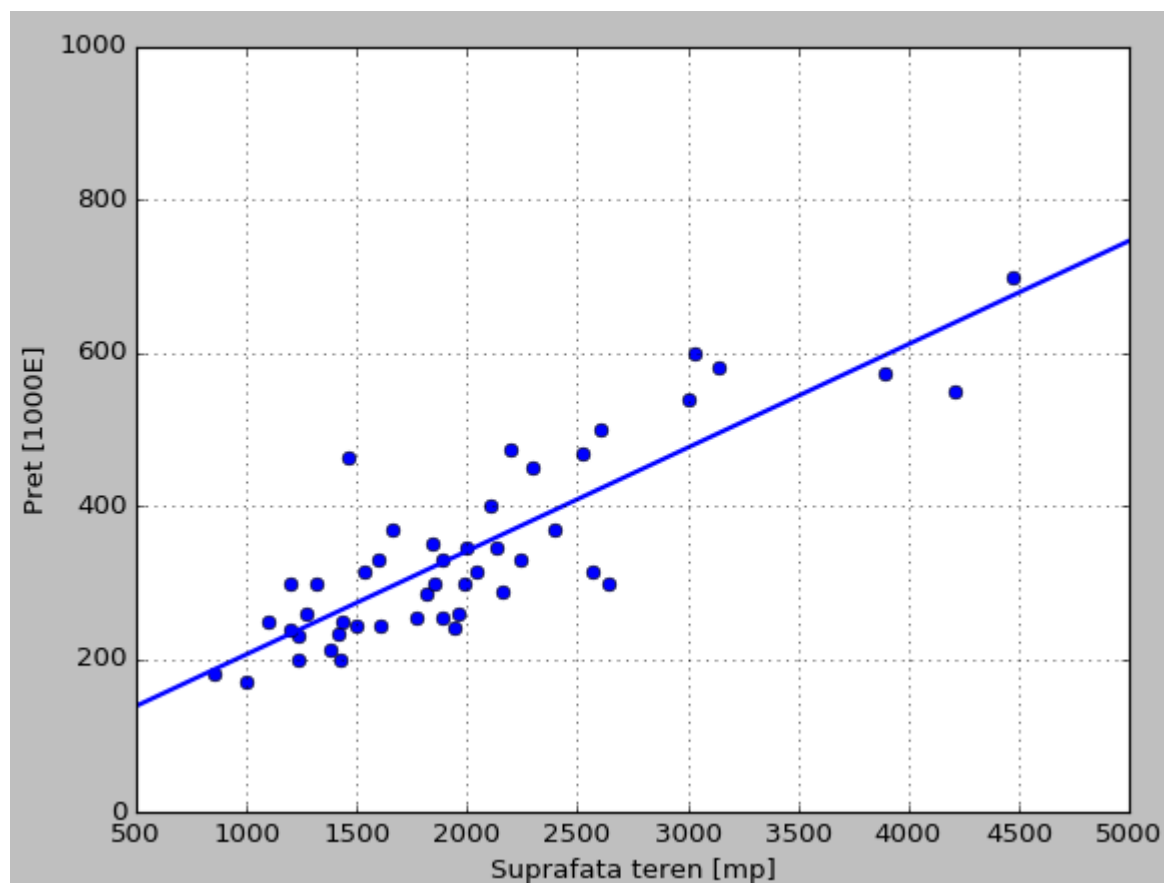

Aproximare liniară

- $h_{\theta}(x)$ – funcție liniară

$$h_{\theta}(x) = \theta_0 + \theta_1 x$$

Minimizarea stochastică a gradientului

- Când numărul de exemple de antrenare devine foarte mare (ex. 1 mil de exemple), antrenarea prin metoda batch devine greoaie (parametrii θ sunt adaptați doar după calculul gradientului pe întregul set de exemple)
- Minimizarea stochastică a gradientului modifică parametrii θ cu fiecare exemplu de antrenare:

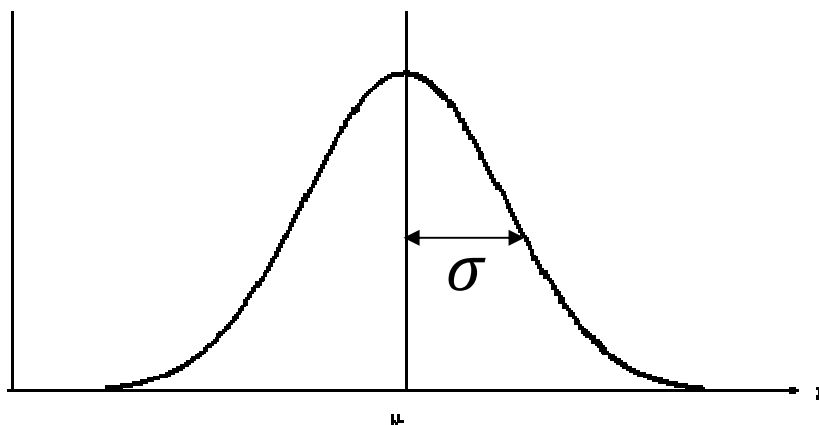
```
Repeat {  
  For  $j = 1$  to  $m$  {  
     $\theta_i := \theta_i - \alpha \cdot [h_{\theta}(x^{(j)}) - y^{(j)}] \cdot x_i^{(j)}$   
  }  
}
```


Regresie liniară: interpretare probabilistică

- **Fie** $y^{(i)} = \theta^T x^{(i)} + \varepsilon^{(i)}$
- $\varepsilon^{(i)}$ – termen de eroare (modelează defectele: zgomot aleatoriu)
- $\varepsilon^{(i)} \sim \mathcal{N}(0, \sigma^2)$ – zgomot Gaussian normal distribuit

$$P(\varepsilon^{(i)}) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} \cdot \exp\left(-\frac{(\varepsilon^{(i)})^2}{2\sigma^2}\right)$$

Regresie liniară: interpretare probabilistică

- $P(y^{(i)} | x^{(i)}; \theta) \sim \mathcal{N}(\theta^T x^{(i)}, \sigma^2)$ – probabilitatea de apariție a valorii $y^{(i)}$ dându-se $x^{(i)}$ și parametrii θ

$$P(y^{(i)} | x^{(i)}; \theta) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} \cdot \exp\left(-\frac{(y^{(i)} - \theta^T x^{(i)})^2}{2\sigma^2}\right)$$

- Deseori erorile sunt generate de către o distribuție Gaussiană
- Se presupune că $\varepsilon^{(i)}$ sunt variabile *Independente și Identic Distribuite* (IID): provin de la aceeași distribuție Gaussiană cu aceeași varianță

Likelihood parametrului θ : $L(\theta)$

$$L(\theta) = P(\vec{y} | x; \theta)$$

- $L(\theta)$ – vizualizăm $P(\vec{y} | x; \theta)$ ca o funcție dependentă de θ , păstrând fix x și y
  - Probabilitatea parametrilor θ și a datelor (x, y)

$$\begin{aligned} L(\theta) = P(\vec{y} | x; \theta) &= \prod_{i=1}^m P(y^{(i)} | x^{(i)}; \theta) = \\ &= \prod_{i=1}^m \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} \cdot \exp\left(-\frac{(y^{(i)} - \theta^T x^{(i)})^2}{2\sigma^2}\right) \end{aligned}$$

Maximum Likelihood Estimation

- **Obiectiv: determinarea lui θ maximizând cât mai mult posibil probabilitatea de existență a datelor**
- **Determină θ în așa fel încât $L(\theta) = P(\vec{y} | x; \theta)$ să fie maxim**

$$\begin{aligned}l(\theta) &= \log L(\theta) = \\ &= \log \prod_{i=1}^m \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} \exp(\dots) = \sum_{i=1}^m \log \left[\frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} \exp(\dots) \right] = \\ &= m \log \frac{1}{\sqrt{2\pi}\sigma} + \sum_{i=1}^m -\frac{(y^{(i)} - \theta^T x^{(i)})^2}{2\sigma^2}\end{aligned}$$

Maximum Likelihood Estimation

- **Compuțațional, este mai ușoară maximizarea lui $l(\theta)$, în locul lui $L(\theta)$ (adunari în locul înmulțirilor)**
- **Maximizarea lui $l(\theta)$ este același lucru cu minimizarea funcției pătratice $J(\theta)$:**

$$J(\theta) = \frac{\sum_{i=1}^m (y^{(i)} - \theta^T x^{(i)})^2}{2}$$

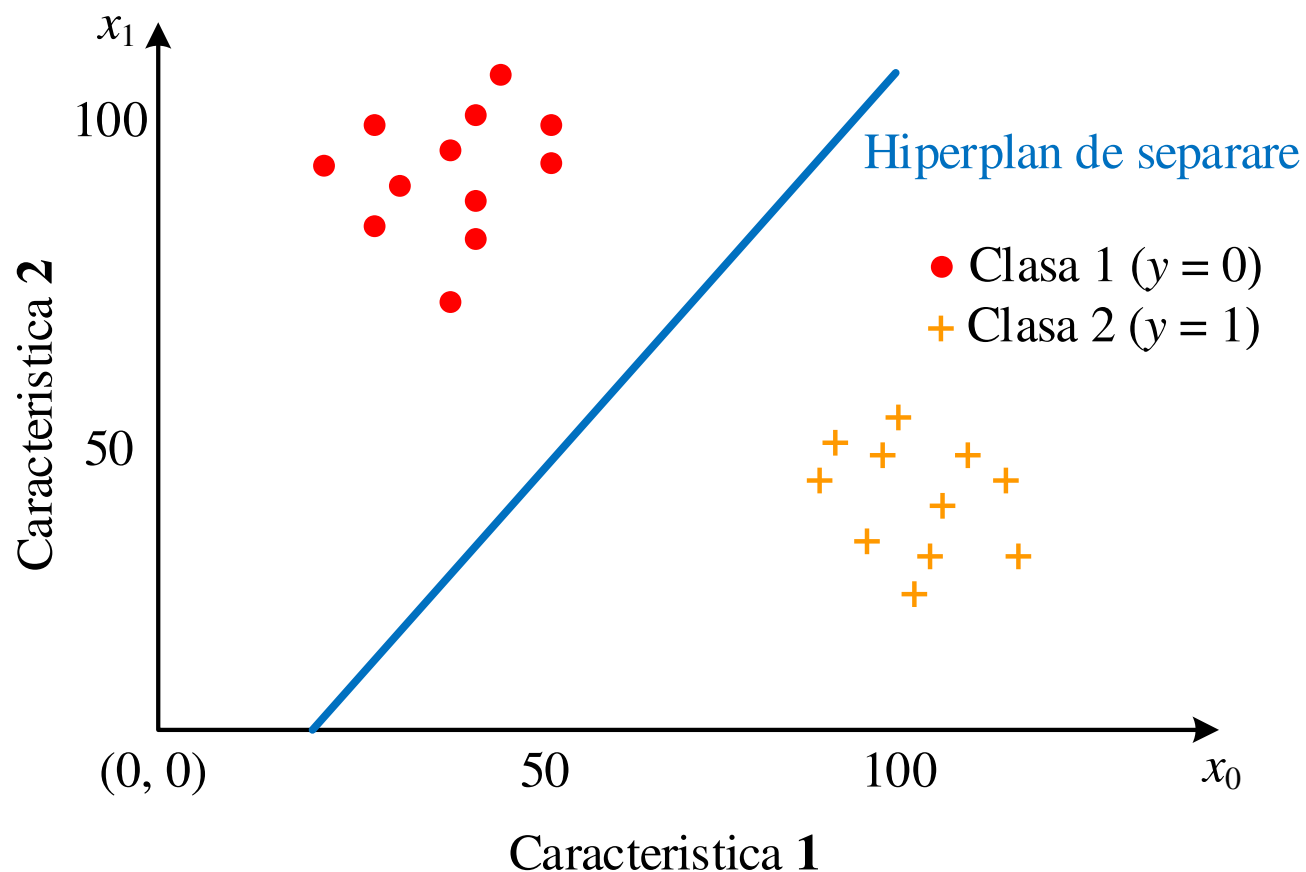

**în acest model
varianța σ^2 nu este
luată în considerare**

Clasificarea binară $y \in \{0,1\}$

- Obiectiv: determinarea hiperplanului optim de separare între cele două clase

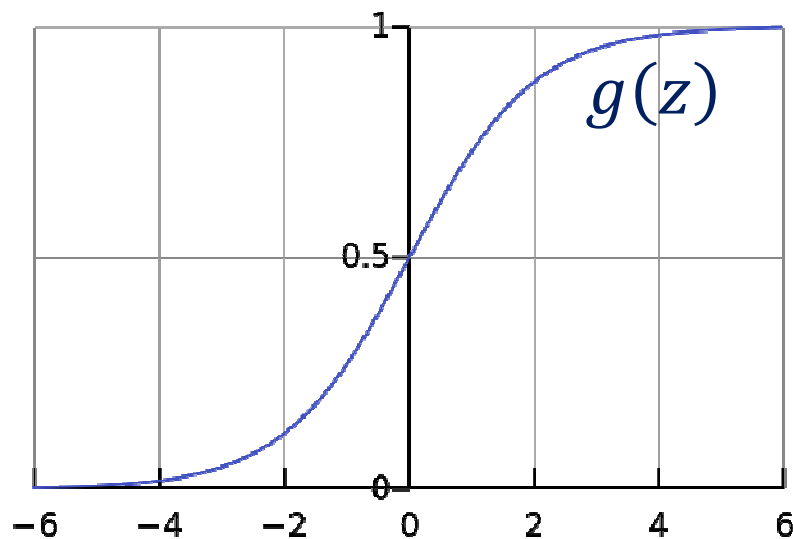

Clasificarea binară $y \in \{0,1\}$

- Ipoteza $h_{\theta}(x) \in [0,1]$ va indica o probabilitate
- Funcția sigmoid sau logistică

$$g(z) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$$

Clasificarea binară $y \in \{0,1\}$

- **Probabilitatea ca $y = 1$:** $P(y = 1 | x; \theta) = h_{\theta}(x)$
- **Probabilitatea ca $y = 0$:** $P(y = 0 | x; \theta) = 1 - h_{\theta}(x)$

$$P(y | x; \theta) = h_{\theta}(x)^y \cdot (1 - h_{\theta}(x))^{(1-y)}$$

$$\begin{aligned} L(\theta) &= P(\vec{y} | x; \theta) = \prod_{i=1}^m P(y^{(i)} | x^{(i)}; \theta) = \\ &= \prod_{i=1}^m h(x^{(i)})^{y^{(i)}} \left(1 - h(x^{(i)})^{(1-y^{(i)})}\right) \end{aligned}$$

Maximum Likelihood Estimation

$$l(\theta) = \log L(\theta)$$

$$l(\theta) = \sum_{i=1}^m y^{(i)} \log h(x^{(i)}) + (1 - y^{(i)}) \log(1 - h(x^{(i)}))$$

- Maximizarea gradientului:

$$\theta := \theta + \alpha \cdot \nabla_{\theta} l(\theta)$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_j} l(\theta) = \sum_{i=1}^m (y^{(i)} - h(x^{(i)})) \cdot x_j^{(i)}$$

Distribuția Bernoulli ϕ

- Distribuția Bernoulli ϕ modelează variabilele aleatorii ce pot avea doar două valori

$$P(y = 1; \phi) = \phi$$

$$h_{\theta}(x) = E[y | x; \theta] = P(y = 1; \phi)$$

$$= \phi$$

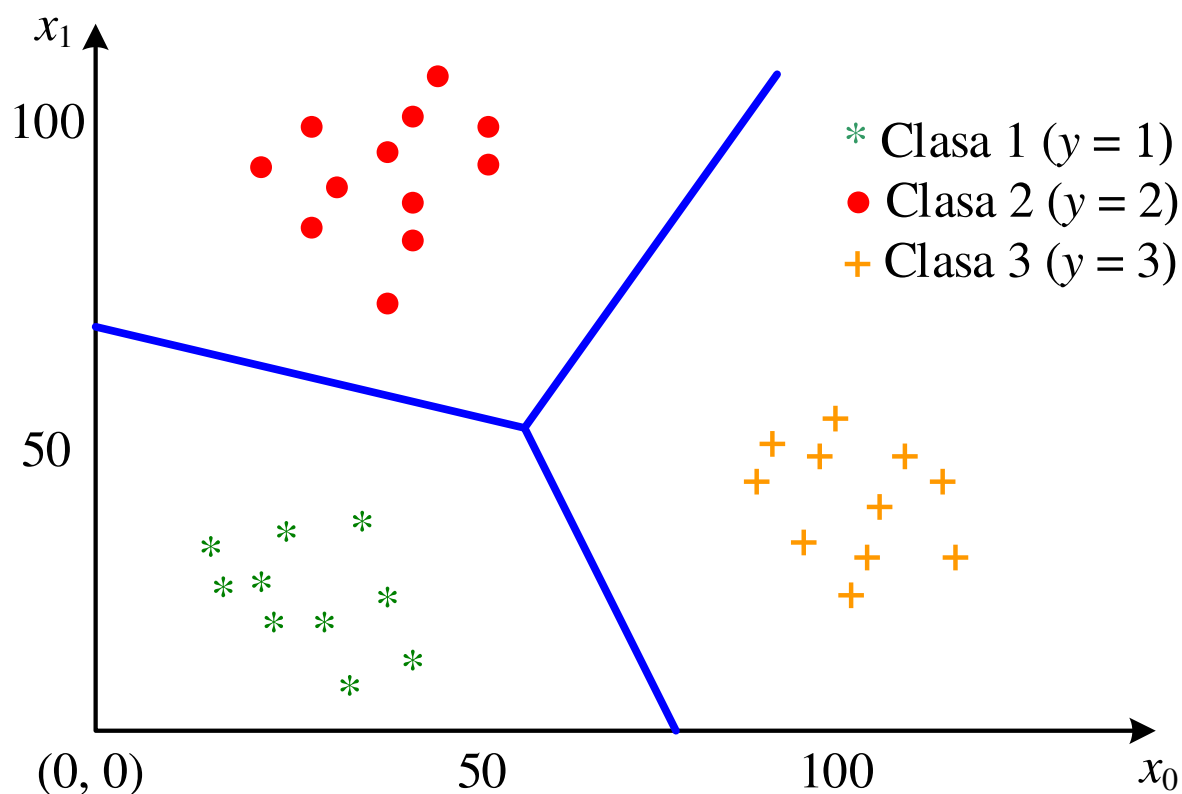
$$= \frac{1}{1 + e^{-\theta^T x}}$$

Clasificarea multclasă

- k posibile clase de obiecte pentru variabila de ieșire y

$$y \in \{1, 2, \dots, k\}$$

Clasificarea multclasă

- Parametrii: $\phi_1, \phi_2, \dots, \phi_{k-1}$

$$P(y = i) = \phi_i$$

- Ultimul parametru din listă: $\phi_k = 1 - (\phi_1 + \phi_2 + \dots + \phi_{k-1})$

$$T(y) \in \mathbb{R}^{k-1}$$

$$T(1) = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ \vdots \\ 0 \end{bmatrix} \quad T(2) = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ \vdots \\ 0 \end{bmatrix} \quad T(k-1) = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ \vdots \\ 1 \end{bmatrix} \quad T(k) = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ \vdots \\ 0 \end{bmatrix}$$

Clasificarea multclasă

- **Funcție indicator:**

$$1\{\text{Adevărat}\} = 1$$

$$1\{\text{Fals}\} = 0$$

$$1\{2 = 3\} = 0$$

$$1\{1 + 1 = 2\} = 1$$

$T(y)_i$ – **elementul i al vectorul $T(y)$**

$$T(y)_i = 1\{y = i\}$$

$$P(y) = \phi_1^{1\{y=1\}} \phi_2^{1\{y=2\}} \dots \phi_k^{1\{y=k\}} =$$

$$= \phi_1^{T(y)_1} \phi_2^{T(y)_2} \dots \phi_{k-1}^{T(y)_{k-1}} \phi_k^{1 - \sum_{j=1}^{k-1} T(y)_j}$$

Clasificarea multclasă

$$\phi_i = \frac{e^{\theta_i^T x}}{1 + \sum_{j=1}^{k-1} e^{\theta_j^T x}}$$

$$h_{\theta}(x) = E[T(y) \mid x; \theta]$$

$$= E \left[\begin{array}{c} 1\{y = 1\} \\ \vdots \\ 1\{y = k - 1\} \end{array} \mid x; \theta \right] = \begin{bmatrix} \phi_1 \\ \phi_2 \\ \vdots \\ \phi_{k-1} \end{bmatrix}$$

$1\{y = 1\}$ – probabilitatea ca $y = 1$, dată de ϕ_1

Regresie Softmax

$$h_{\theta}(x) = \begin{bmatrix} \frac{e^{\theta_1^T x}}{1 + \sum_{j=1}^{k-1} e^{\theta_j^T x}} \\ \vdots \\ \frac{e^{\theta_{k-1}^T x}}{1 + \sum_{j=1}^{k-1} e^{\theta_j^T x}} \end{bmatrix}$$

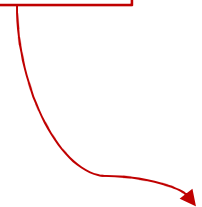
- Generalizare a clasificării binare (doua clase)

Maximum Likelihood Estimation

- Determinarea parametrilor modelului via $L(\theta)$

$$\begin{aligned} L(\theta) &= \prod_{i=1}^m P(y^{(i)} \mid x^{(i)}; \theta) \\ &= \prod_{i=1}^m \phi_1^{1\{y=1\}} \phi_2^{1\{y=2\}} \dots \phi_k^{1\{y=k\}} \end{aligned}$$

$$\phi_1 = \frac{e^{\theta_1^T x}}{1 + \sum_{j=1}^{k-1} e^{\theta_j^T x}}$$

$$\theta_1, \theta_2, \dots, \theta_{k-1} \in \mathbb{R}^{n+1}$$

Maximum log-Likelihood Estimation

$$\begin{aligned} l(\theta) &= \sum_{i=1}^m P(y^{(i)} | x^{(i)}; \theta) \\ &= \sum_{i=1}^m \log \prod_{l=1}^k \left(\frac{e^{\theta_l^T x^{(i)}}}{1 + \sum_{j=1}^k e^{\theta_j^T x^{(i)}}} \right)^{1\{y=l\}} \end{aligned}$$

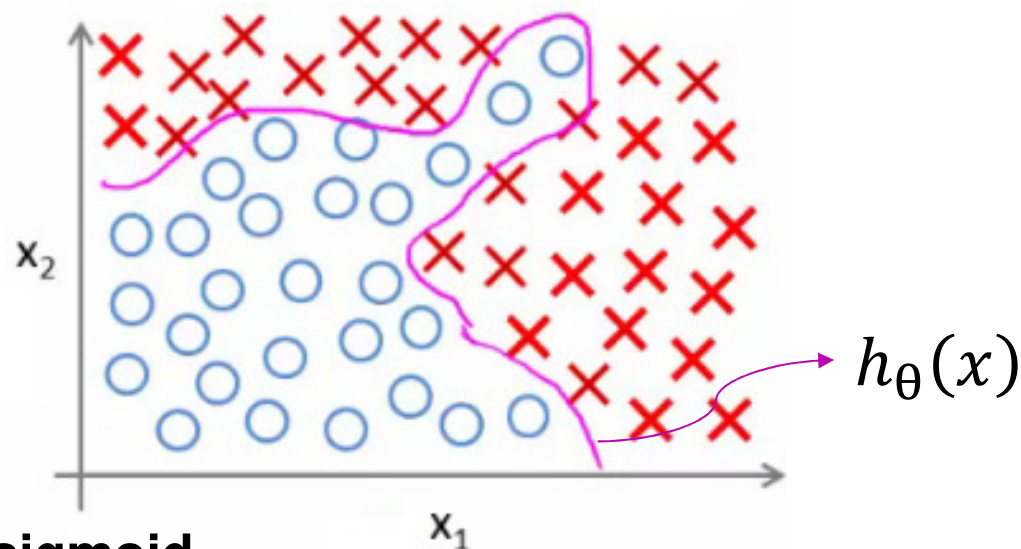
Rețele Neurale

Ipoteze $h_{\theta}(x)$ neliniare

- Necesitatea învățării unor ipoteze neliniare $h_{\theta}(x)$ complexe
- Crearea unui algoritm de regresie logistică complex:

$$g(\theta_0 + \theta_1 x_1 + \theta_2 x_2 + \theta_3 x_1 x_2 + \theta_4 x_1^2 x_2 + \theta_5 x_1^3 x_2 + \dots)$$

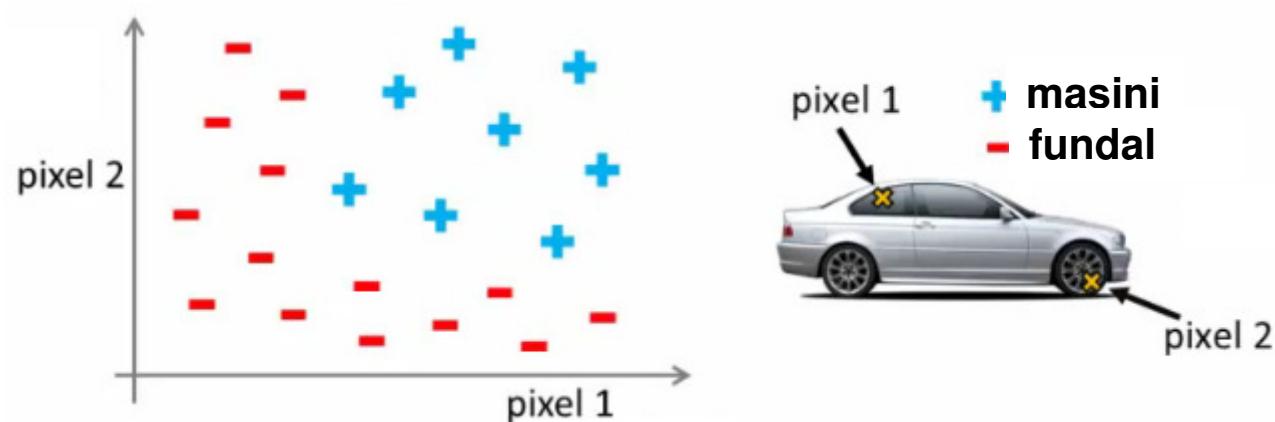

- $g(\cdot)$ – funcție sigmoid
- $g(\cdot)$ foarte dificil de construit pentru un număr mare de features (pericol de overfitting)

Ipoteze $h_{\theta}(x)$ neliniare

- În recunoașterea formelor din imagini vom avea un număr mare de clase (ex. Imagini gri de dimensiune $50 \times 50\text{px} \rightarrow n = 2500$)

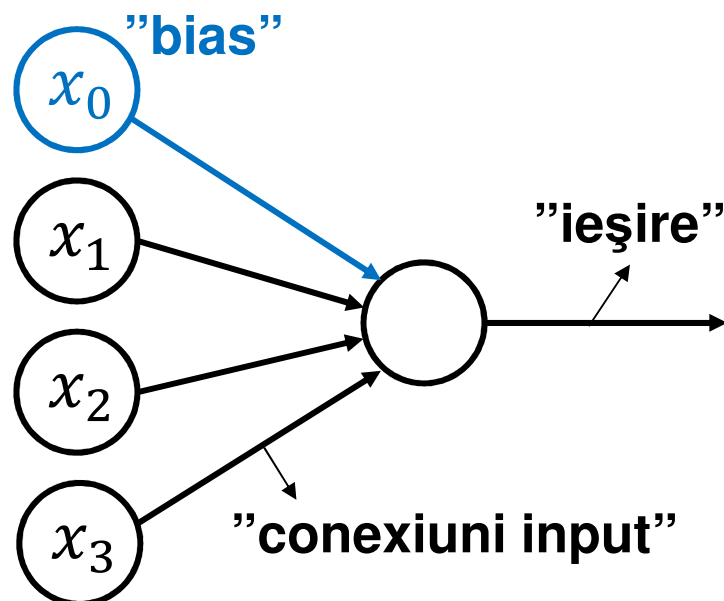
$$x = \begin{bmatrix} \text{intensitatea pixelului 1} \\ \text{intensitatea pixelului 2} \\ \vdots \\ \text{intensitatea pixelului 2500} \end{bmatrix}$$

Structura unui neuron

- Recent au redevenit populare datorită posibilităților oferite de calculul paralel prin GPU

- Modelul unui neuron:

$$x = \begin{bmatrix} x_0 \\ x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \quad \theta = \begin{bmatrix} \theta_0 \\ \theta_1 \\ \theta_2 \\ \theta_3 \end{bmatrix}$$

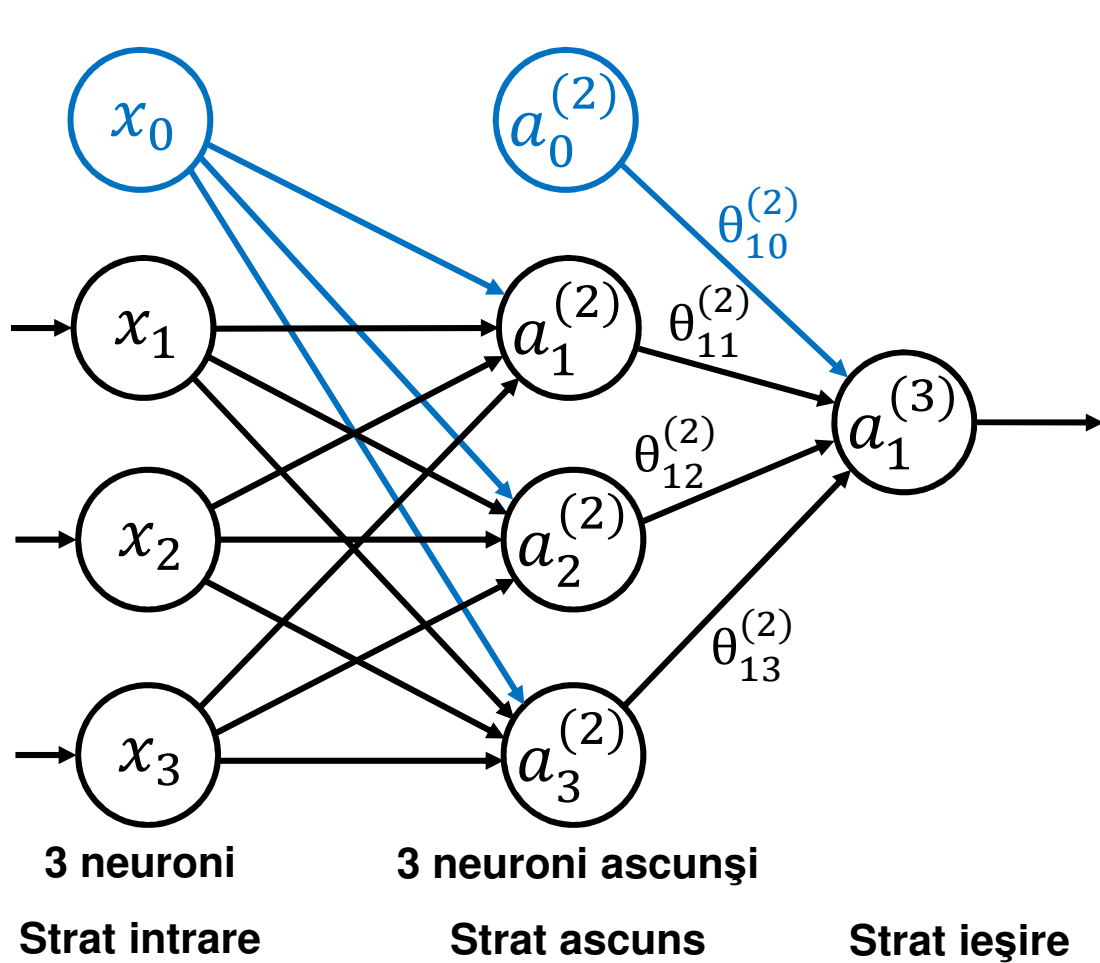
$$g(x) = \frac{1}{1 + e^{-\theta^T x}}$$

$x_0 = 1$ (de obicei)

Rețea Neurală

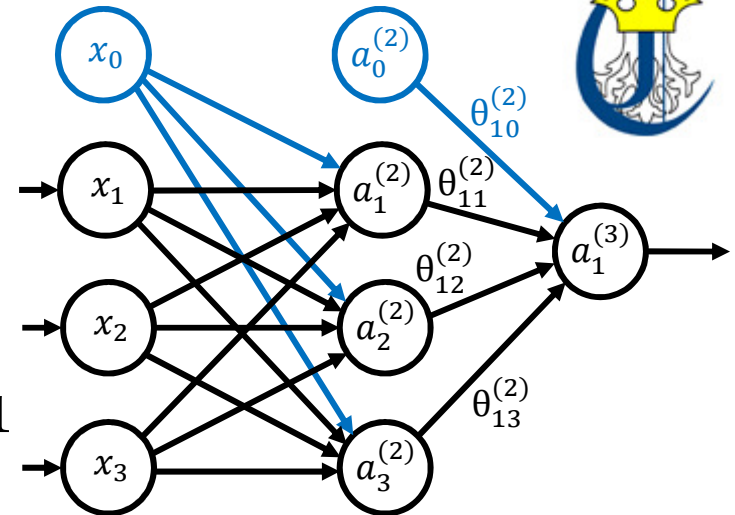
- θ – parametri, sau ponderi

$$x_0 = 1$$
$$a_0^{(2)} = 1$$

Rețea Neurală

- $a_i^{(j)}$ – “activarea” neuronului i din layer-ul j
- $\theta^{(j)}$ – matricea ponderilor ce controlează funcția de mapare din stratul j în stratul $j + 1$

$$a_1^{(2)} = g \left(\theta_{10}^{(1)} x_0 + \theta_{11}^{(1)} x_1 + \theta_{12}^{(1)} x_2 + \theta_{13}^{(1)} x_3 \right)$$

$$a_2^{(2)} = g \left(\theta_{20}^{(1)} x_0 + \theta_{21}^{(1)} x_1 + \theta_{22}^{(1)} x_2 + \theta_{23}^{(1)} x_3 \right)$$

$$a_3^{(2)} = g \left(\theta_{30}^{(1)} x_0 + \theta_{31}^{(1)} x_1 + \theta_{32}^{(1)} x_2 + \theta_{33}^{(1)} x_3 \right)$$

$$h_{\theta}(x) = a_1^{(3)} = g \left(\theta_{10}^{(2)} a_0^{(2)} + \theta_{11}^{(2)} a_1^{(2)} + \theta_{12}^{(2)} a_2^{(2)} + \theta_{13}^{(2)} a_3^{(2)} \right)$$

$$\Theta^{(1)} \in \mathbb{R}^{3 \times 4}$$

Rețea Neurală

- Dacă rețeaua neurală are s_j neuroni în stratul j și s_{j+1} neuroni în stratul $j + 1$, atunci $\Theta^{(j)}$ va avea dimensiunea:

$$s_{j+1} \times (s_j + 1)$$

- $h_{\Theta}(x)$ – variind Θ (diferiți parametrii), obținem diferite funcții de mapare între variabilele de intrare x și variabila de ieșire y

Reprezentarea vectorială

$$z^{(2)} = \Theta^{(1)} x$$

$$a_0^{(2)} = 1$$

$$a_1^{(2)} = g(z_1^{(2)})$$

$$a_2^{(2)} = g(z_2^{(2)})$$

$$a_3^{(2)} = g(z_3^{(2)})$$

$$z^{(3)} = \Theta^{(2)} a^{(2)}$$

$$h_{\theta}(x) = a^{(3)} = g(z^{(3)})$$

$$\begin{aligned} a_1^{(2)} &= g(\theta_{10}^{(1)} x_0 + \theta_{11}^{(1)} x_1 + \theta_{12}^{(1)} x_2 + \theta_{13}^{(1)} x_3) \\ a_2^{(2)} &= g(\theta_{20}^{(1)} x_0 + \theta_{21}^{(1)} x_1 + \theta_{22}^{(1)} x_2 + \theta_{23}^{(1)} x_3) \\ a_3^{(2)} &= g(\theta_{30}^{(1)} x_0 + \theta_{31}^{(1)} x_1 + \theta_{32}^{(1)} x_2 + \theta_{33}^{(1)} x_3) \end{aligned}$$

$\Theta^{(1)}$ (blue arrow pointing to the first three rows)

$$h_{\theta}(x) = a_1^{(3)} = g(\theta_{10}^{(2)} a_0^{(2)} + \theta_{11}^{(2)} a_1^{(2)} + \theta_{12}^{(2)} a_2^{(2)} + \theta_{13}^{(2)} a_3^{(2)} + 1)$$

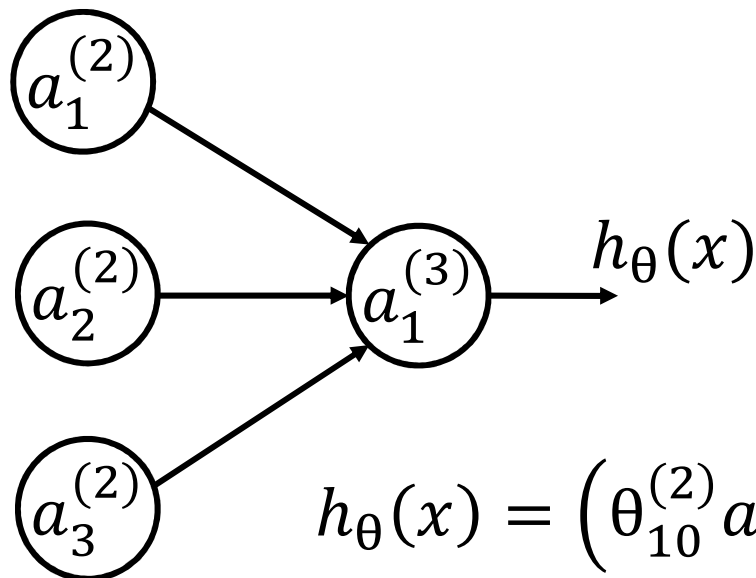
$\Theta^{(2)}$ (blue arrow pointing to the first four terms), $z^{(3)}$ (green arrow pointing to the last three terms)

$$x = \begin{bmatrix} x_0 \\ x_1 \\ x_2 \\ x_3 \end{bmatrix} \quad z^{(2)} = \begin{bmatrix} z_1^{(2)} \\ z_2^{(2)} \\ z_3^{(2)} \end{bmatrix}$$

Învățarea propriilor features

- Similar regresiei logistice; în locul utilizării feature-urilor originale (x_1, x_2, x_3) , rețeaua neurală folosește noile feature-uri învățate $(a_1^{(2)}, a_2^{(2)}, a_3^{(2)})$

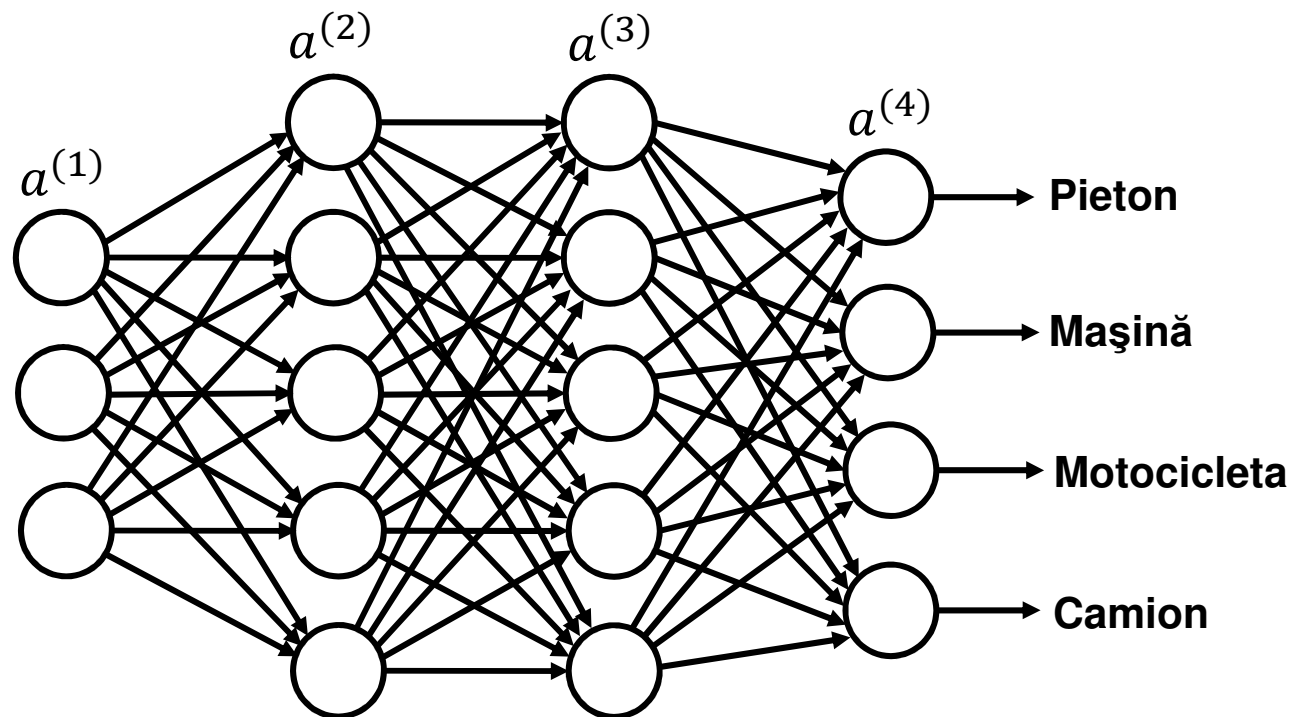

$$h_{\theta}(x) = \left(\theta_{10}^{(2)} a_0^{(2)} + \theta_{11}^{(2)} a_1^{(2)} + \theta_{12}^{(2)} a_2^{(2)} + \theta_{13}^{(2)} a_3^{(2)} \right)$$

Stratul 2

Clasificarea multclasă

$$h_{\theta}(x) \in \mathbb{R}^4$$

$$h_{\theta}(x) \sim \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Pieton

$$h_{\theta}(x) \sim \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Mașină

$$h_{\theta}(x) \sim \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Motocicleta

$$h_{\theta}(x) \sim \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Camion

Clasificarea multclasă

- Clasa $y^{(i)}$ a datelor de antrenare $\{(x^{(1)}, y^{(1)}), \dots, (x^{(m)}, y^{(m)})\}$ are una din formele:

$$\begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Pieton

$$\begin{bmatrix} 0 \\ 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Mașină

$$\begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Motocicleta

$$\begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix}$$

Camion

- ieșirea rețelei neurale:

$$h_{\theta}(x^{(i)}) \sim y^{(i)}$$

Funcția de cost în clasificarea binară

Regresie Logistică

$$J(\theta) = -\frac{1}{m} \left[\sum_{i=1}^m y^{(i)} \log h_{\theta}(x^{(i)}) + (1 - y^{(i)}) \log (1 - h_{\theta}(x^{(i)})) \right] + \frac{\lambda}{2m} \sum_{j=1}^n \theta_j^2$$

Funcția de cost în clasificarea multclasă

Rețele Neurale

- L – numărul total de straturi ale rețelei
- s_l – numărul de neuroni (fără neuronul bias) al stratului l
- k clase $\rightarrow k$ neuroni de ieșire

$$h_{\theta}(x) \in \mathbb{R}^k \quad k \geq 3 \quad s_l = k$$

- Funcția de cost este o generalizare a funcției de cost utilizată în regresia logistică (fără regularizare a termenului bias θ_0)

Funcția de cost în clasificarea multclasă

Rețele Neurale

- ieșirea rețelei sunt vectori în domeniul $\mathbb{R}^K$ ($K = 1$ pentru clasificarea binară)
- $(h_{\theta}(x))_i$ – ieșirea i (ieșirea neuronului i); elementul i al vectorului de ieșire din domeniul $\mathbb{R}^K$

$$J(\theta) = -\frac{1}{m} \left[\sum_{i=1}^m \sum_{k=1}^K y_k^{(i)} \log h_{\theta}(x^{(i)})_k + (1 - y_k^{(i)}) \log (1 - h_{\theta}(x^{(i)})_k) \right] +$$
$$+ \frac{\lambda}{2m} \sum_{l=1}^{L-1} \sum_{i=1}^{s_l} \sum_{j=1}^{s_{l+1}} (\theta_{ji}^{(l)})^2$$

$$\text{Ex: } y_k = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Funcția de cost în clasificarea multclasă

Rețele Neurale

Sumă de-a lungul celor K neuroni de ieșire

$$J(\theta) = -\frac{1}{m} \left[\sum_{i=1}^m \sum_{k=1}^K y_k^{(i)} \log h_{\theta}(x^{(i)})_k + (1 - y_k^{(i)}) \log (1 - h_{\theta}(x^{(i)})_k) \right] +$$
$$+ \frac{\lambda}{2m} \sum_{l=1}^{L-1} \sum_{i=1}^{s_l} \sum_{j=1}^{s_{l+1}} (\theta_{ji}^{(l)})^2$$

Termen de regularizare

Nu se iau în considerare neuronii de bias ($i = 0$)

Antrenarea unei rețele neurale

- **Obiectiv: găsirea parametrilor θ ce minimizează $J(\theta)$:**

$$\min_{\theta} J(\theta)$$

- **Pentru găsirea parametrilor θ (prin minimizarea gradientului) este necesar calculul funcției de cost, împreună cu derivatele sale parțiale:**

$$J(\theta); \quad \frac{\partial}{\partial \theta_{ij}^{(l)}} J(\theta)$$

- $\theta_{ij}^{(l)} \in \mathbb{R}$ – un parametru al rețelei neurale
- **Propagarea înainte:**

Propagarea înainte într-o rețea neurală

- Luăm în considerare un singur exemplu de antrenare (x, y)
- Propagarea înainte:

$$a^{(1)} = x \quad (\text{stratul de intrare})$$

$$z^{(2)} = \theta^{(1)} a^{(1)}$$

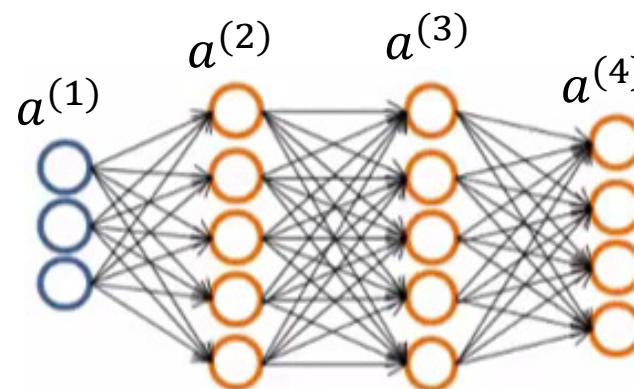
$$a^{(2)} = g(z^{(2)}) \quad (\text{adaugă } a_0^{(2)} \text{ ca și bias})$$

$$z^{(3)} = \theta^{(2)} a^{(2)}$$

$$a^{(3)} = g(z^{(3)}) \quad (\text{adaugă } a_0^{(3)} \text{ ca și bias})$$

$$z^{(4)} = \theta^{(3)} a^{(3)}$$

$$a^{(4)} = h_{\theta}(x) = g(z^{(4)})$$

Calculul gradientului prin *Backpropagation*

- Algoritmul de propagare înapoi a erorii este utilizat pentru calculul

derivatelor parțiale $\frac{\partial}{\partial \theta_{ij}^{(l)}} J(\theta)$

- **Intuiție backpropagation:** pentru fiecare nod vom calcula un termen

$\delta_j^{(l)}$ ce reprezintă eroarea neuronului j din stratul l

- $a_j^{(l)}$ – activarea neuronului j din stratul l

- $\delta_j^{(l)}$ va captura eroarea din activarea $a_j^{(l)}$ a neuronului j din stratul l

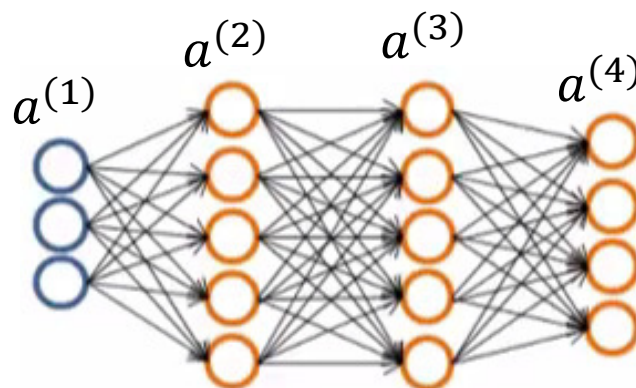
Calculul gradientului prin *Backpropagation*

- Exemplu pentru o rețea cu 4 neuroni de ieșire
- Pentru fiecare neuron de ieșire ($L = 4$):

$$\delta_j^{(4)} = \boxed{a_j^{(4)}} - y_j$$

h_θ(x)_j

- y_j – elementul j al vectorului y din setul de date de antrenare

Propagarea înapoi a erorii

- Varianta vectorizată:

$$\delta^{(4)} = a^{(4)} - y$$

- δ în straturile anterioare ale rețelei:

$$\delta^{(3)} = \left((\theta^{(3)})^T \delta^{(4)} \right) .* g'(z^{(3)})$$

$$\delta^{(2)} = \left((\theta^{(2)})^T \delta^{(3)} \right) .* g'(z^{(2)})$$

- $.*$ – multiplicare la nivel de element

- $g'(z^{(3)})$ – derivata funcției de activare g evaluată la valorile de intrare date de $z^{(3)}$

$$g'(z^{(3)}) = a^{(3)} .* (1 - a^{(3)})$$

$$g'(z^{(2)}) = a^{(2)} .* (1 - a^{(2)})$$

Propagarea înapoi a erorii

- Derivata funcției de activare g în stratul l

$$g'(z^{(l)}) = a^{(l)} .* (1 - a^{(l)})$$

$$g(z) = \frac{1}{1 + e^{-z}}$$

$$g'(z) = \frac{\partial g(z)}{\partial z} = - \left(\frac{1}{1 + e^{-z}} \right)^2 \frac{\partial}{\partial z} (1 + e^{-z})$$

- Ecuația completă pentru propagarea înapoi a erorii:

$$\delta^{(l)} = \left((\theta^{(l)})^T \delta^{(l+1)} \right) .* a^{(l)} .* (1 - a^{(l)})$$

Propagarea înapoi a erorii

- Putem calcula termenii derivatelor parțiale prin multiplicarea valorilor de activare și a erorilor pentru fiecare exemplu de antrenare

$$\frac{\partial J(\theta)}{\partial \theta_{ij}^{(l)}} = \frac{1}{m} \sum_{t=1}^m a_j^{(t)(l)} \delta_i^{(t)(l+1)}$$

- δ^{l+1} și a^{l+1} sunt vectori de dimensiune s_{l+1}
- a^l este un vector de s_l elemente
- Multiplicând a^l cu δ^{l+1} vom obține o matrice de dimensiune $s_{l+1} \times s_l$, ce are aceeași dimensiune cu $\theta^{(l)}$
- Cu alte cuvinte, procesul produce un termen gradient pentru fiecare element din $\theta^{(l)}$

Propagarea înapoi a erorii

- Termenul $\delta^{(1)}$ este inexistent datorită faptului că el corespunde stratului de intrare (nu dorim să modificăm feature-urile de intrare)
- Propagarea înapoi a erorii de la stratul de ieșire:

$$\delta^{(4)} \rightarrow \delta^{(3)} \rightarrow \delta^{(2)}$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_{ij}^{(l)}} J(\theta) = a_j^{(l)} \delta_i^{(l+1)}$$

($\lambda = 0$ – fără regularizare)

Propagarea înapoi a erorii

- Setul de antrenare: $\{(x^{(1)}, y^{(1)}), \dots, (x^{(m)}, y^{(m)})\}$

- Pentru toți i, j, l , set: $\Delta_{ij}^{(l)} = 0$

→ folosiți în calculul $\frac{\partial}{\partial \theta_{ij}^{(l)}} J(\theta)$

- Δ – matrice indexată prin ij (Δ este o matrice acumulator pe care o folosim la acumularea termenilor derivatelor parțiale)

- $D_{ij}^{(l)}$ – derivatele parțiale

$$D_{ij}^{(l)} = \frac{\partial J(\theta)}{\partial \theta_{ij}^{(l)}}$$

Propagarea înapoi a erorii

For $i = 1$ **to** m {

Set $a^{(1)} = x^{(i)}$

Calcul $a^{(l)}$ pentru $l = 2, 3, \dots, L$ prin propagare înainte

Utilizând $y^{(i)}$, se calculează $\delta^{(L)} = a^{(L)} - y^{(i)}$

Calcul $\delta^{(L-1)}, \delta^{(L-2)}, \dots, \delta^{(2)}$

$$\Delta_{ij}^{(l)} := \Delta_{ij}^{(l)} + a_j^{(l)} \delta_i^{(l+1)}$$

}

vectorial: $\Delta^{(l)} := \Delta^{(l)} + \delta^{(l+1)} (a^{(l)})^T$

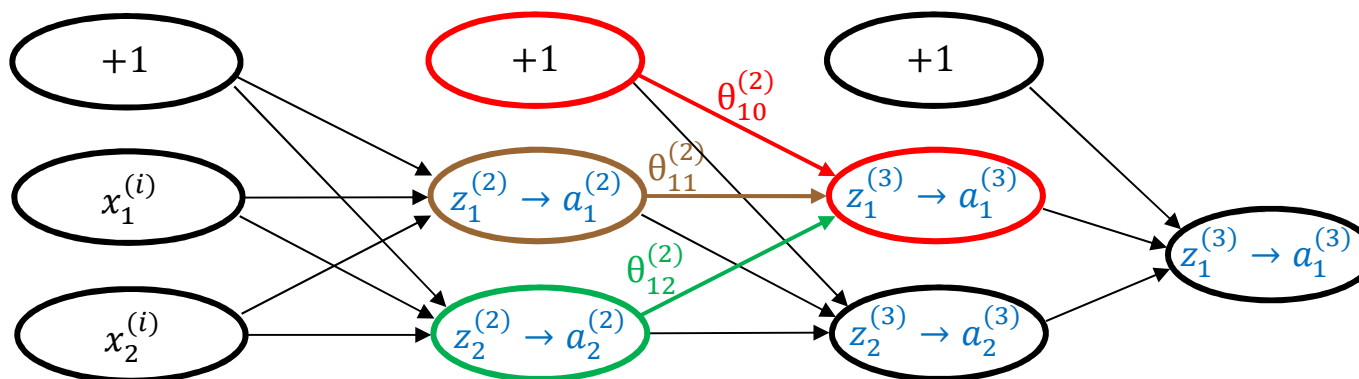
$$D_{ij}^{(l)} := \frac{1}{m} \Delta_{ij}^{(l)} + \lambda \theta_{ij}^{(l)} \quad \text{dacă } j \neq 0$$

$$D_{ij}^{(l)} := \frac{1}{m} \Delta_{ij}^{(l)} \quad \text{dacă } j = 0$$

$j = 0$ – termenul bias

Propagarea înainte

$$z_1^{(3)} = \theta_{10}^{(2)} \cdot 1 + \theta_{11}^{(2)} a_1^{(2)} + \theta_{12}^{(2)} a_2^{(2)}$$

- Funcția de cost pentru un singur exemplu $(x^{(i)}, y^{(i)})$, un singur neuron de ieșire și fără regularizare ($\lambda = 0$):

$$\text{cost}(i) = y^{(i)} \log h_{\theta}(x^{(i)}) + (1 - y^{(i)}) \log (1 - h_{\theta}(x^{(i)}))$$

$$\text{cost}(i) \approx (h_{\theta}(x^{(i)}) - y^{(i)})^2$$

Propagarea înainte

$$\text{cost}(i) = y^{(i)} \log h_{\theta}(x^{(i)}) + (1 - y^{(i)}) \log (1 - h_{\theta}(x^{(i)}))$$

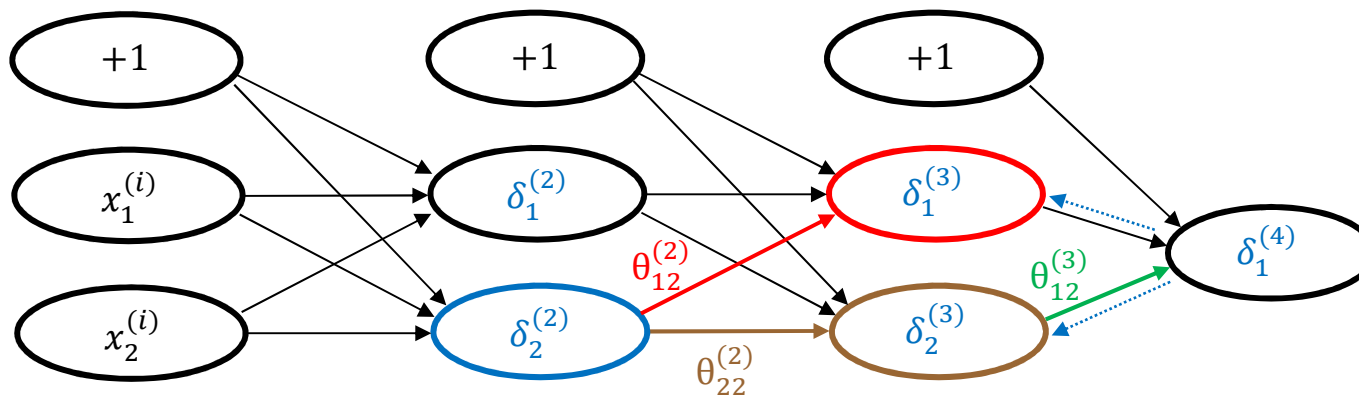
$$\text{cost}(i) \approx (h_{\theta}(x^{(i)}) - y^{(i)})^2$$

- **Funcția de cost ne spune cât de bine estimează rețeaua neurală exemplul i**
- **Derivatele: cât de mult trebuie să modificăm ponderile θ ale rețelei neurale:**

$$\delta_1^{(4)} = y^{(i)} - a_1^{(4)}$$

Propagarea înapoi a erorii

$$\delta_1^{(4)} = y^{(i)} - a_1^{(4)}$$

$$\delta_2^{(2)} = \theta_{12}^{(2)} \delta_1^{(3)} + \theta_{22}^{(2)} \delta_2^{(3)}$$

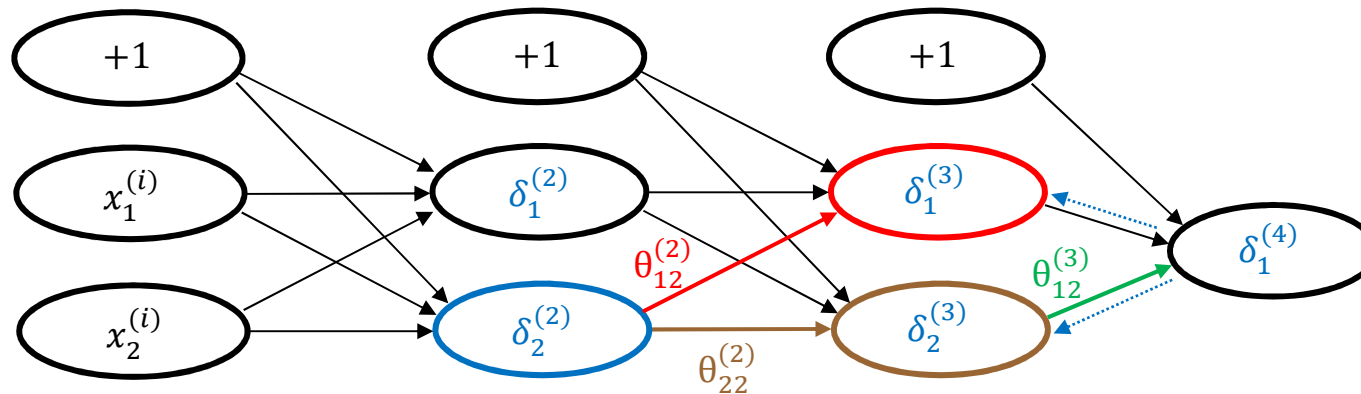
$$\delta_2^{(3)} = \theta_{12}^{(3)} \delta_1^{(4)}$$

- $\delta_j^{(l)}$ - eroarea pentru activarea $a_j^{(l)}$ a neuronului j din stratul l

- **Formal:**
$$\delta_j^{(l)} = \frac{\partial}{\partial z_j^{(l)}} cost(i)$$

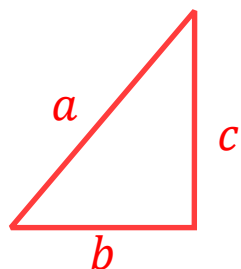
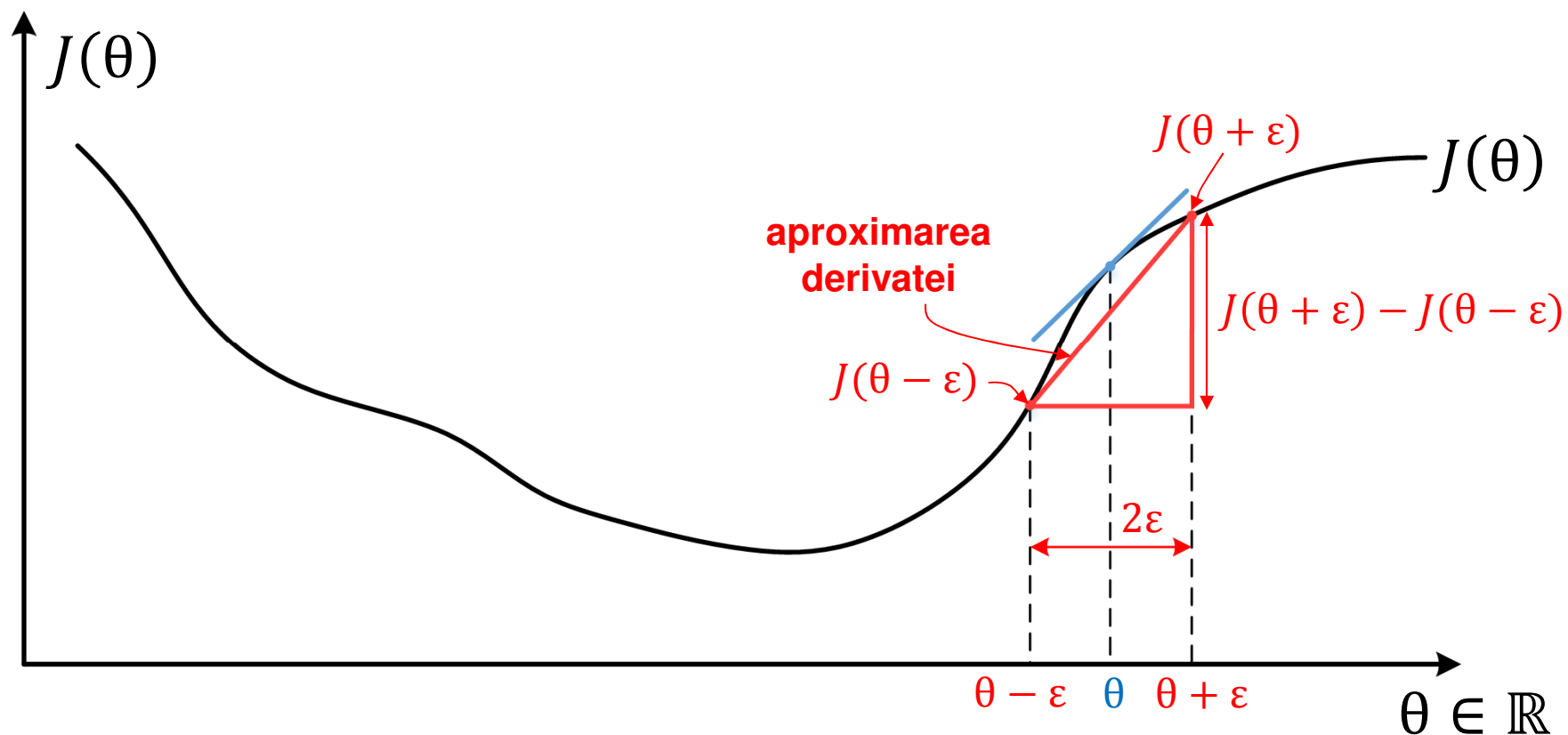
Propagarea înapoi a erorii

- δ - cu cât dorim sa modificam ponderile rețelei pentru a schimba valorile intermediare z
- În funcție de modul de implementare al algoritmului de propagare înapoi a erorii, se pot calcula valorile δ și pentru neuronii bias
- Parametrii θ nu mai sunt vectori, ca în cazul regresiei logistice, ci matrici

Verificarea gradientului numeric

$$\text{panta}(a) = \frac{c}{b}$$

$$\frac{d}{d\theta} J(\theta) \approx \frac{J(\theta + \epsilon) - J(\theta - \epsilon)}{2\epsilon}$$

Verificarea gradientului

- Derivata este aproximativ panta tangentei în punctul în care se calculează derivata
- Dacă ε este foarte mic, aproximarea devine derivata
- Interpretare adițională a derivatei:

$$\frac{d}{d\theta}J(\theta) \approx \frac{J(\theta + \varepsilon) - J(\theta)}{\varepsilon}$$

Verificarea gradientului numeric

- Matricea de ponderi θ poate fi descompusă sub forma unui vector

$\theta \in \mathbb{R}^n$ ce conține ponderile $\theta^{(1)}, \theta^{(2)}, \theta^{(3)}$

$$\theta = [\theta_1, \theta_2, \theta_3, \dots, \theta_n]$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_1} J(\theta) \approx \frac{J(\theta_1 + \varepsilon, \theta_2, \theta_3, \dots, \theta_n) - J(\theta_1 - \varepsilon, \theta_2, \theta_3, \dots, \theta_n)}{2\varepsilon}$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_2} J(\theta) \approx \frac{J(\theta_1, \theta_2 + \varepsilon, \theta_3, \dots, \theta_n) - J(\theta_1, \theta_2 - \varepsilon, \theta_3, \dots, \theta_n)}{2\varepsilon}$$

⋮

$$\frac{\partial}{\partial \theta_n} J(\theta) \approx \frac{J(\theta_1, \theta_2, \theta_3, \dots, \theta_n + \varepsilon) - J(\theta_1, \theta_2, \theta_3, \dots, \theta_n - \varepsilon)}{2\varepsilon}$$

Verificarea gradientului numeric

- Gradientul este aproximativ D_{ij} , obținut prin propagarea înapoi a erorii
- Implementare:
  - Implementarea propagării înapoi a erorii și calculul D
  - Implementarea gradientului numeric
  - Verificarea că propagarea înapoi a erorii și gradientul numeric livrează aproximativ aceleași valori
  - Oprirea gradientului numeric (este încet la calcul) și antrenarea rețelei neurale utilizând propagarea înapoi a erorii

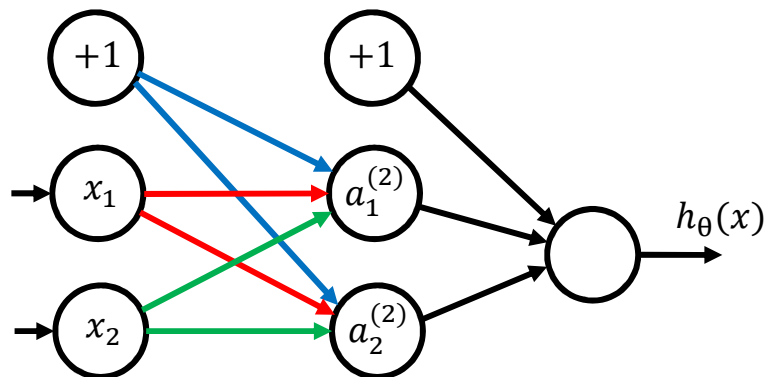
Inițializarea ponderilor θ cu zero

- În cazul în care valorile inițiale pentru $\theta_{ij}^{(l)}$ sunt zero, atunci fiecare neuron ascuns (a_1, a_2) va calcula aceeași funcție pe baza valorilor de intrare (la fiecare iterație de antrenare, ponderile $\theta_{ij}^{(l)}$ vor fi egale între ele):

$$a_1^{(2)} = a_2^{(2)}$$

$$\delta_1^{(2)} = \delta_2^{(2)}$$

$$\frac{\partial}{\partial \theta_{01}^{(1)}} J(\theta) = \frac{\partial}{\partial \theta_{02}^{(2)}} J(\theta)$$

$$\theta_{01}^{(1)} = \theta_{02}^{(1)}$$

$$\theta_{11}^{(1)} = \theta_{12}^{(1)}$$

$$\theta_{21}^{(1)} = \theta_{22}^{(1)}$$

Inițializarea aleatoare a ponderilor θ

- Inițializarea fiecărei ponderi $\theta_{ij}^{(l)}$ cu o valoare aleatoare în intervalul $[-\varepsilon, \varepsilon]$ (e.g. $-\varepsilon \leq \theta_{ij}^{(l)} \leq \varepsilon$)
- Ponderile vor fi inițializate cu valori mici, apropiate de zero

